

Broedvogelonderzoek "Mirandolles Heike"

Vogelwerkgroep
I.V.N. Bergeijk/Eersel
Regio Brabant zuid-oost

OKTOBER 2009

Inhoud

- 1. Werkwijze**
 - 1.1 Bezoekdata en werkwijze**
- 2. Gebiedsbeschrijving**
 - 2.1 Ligging**
 - 2.2 Vegetatie**
- 3. Territoria**
 - 3.1 Aantal vastgestelde territoria**
- 4. Conclusie**
 - 4.1 Vogeldichtheden**
 - 4.2 Samenvatting**

Broedvogelonderzoek "Mirandolles Heike"

Het onderzochte gebied is in 1994 voor het laatst op broedvogels gekarteerd.

Aan dit onderzoek hebben de navolgende personen hun medewerking verleend.

- Paul Brom
- Wout Couwenberg
- Ben Geraerts
- Fred van Hoof
- Hans van Nunen
- Koos Slenders
- Frans Tops

1. Werkwijze

Voor de kartering is de B.M.P. methode gebruikt. Dit is een uitgebreide territoriumkartering volgens de handleiding: SOVON BROEDVOGEL MONITORING PROJECT (uitgave 2004).

Als belangrijkste territorium indicerende waarneming kunnen zang en balts worden genoemd.

De inventarisatie is te voet met twee of meer personen uitgevoerd. Het is een redelijk goed te belopen wandelgebied dat op wegen en paden voor iedereen toegankelijk is.

Er is een avond bezoek geweest voor het karteren van de bosuil, met als hulpmiddel een Cd. speler voor het beluisteren van het Bosuilen geluid.

1.1 Bezoekdata en tijden

1.	27 jan.	19.30 u – 20.30 u	(bosuil)
2.	21 mrt.	07.30 u – 08.30 u	
3.	3 apr.	07.00 u – 08.00 u	
4.	18 apr.	06.30 u – 07.30 u	
5.	29 apr.	06.30 u – 07.30 u	
6.	15 mei	06.00 u – 07.00 u	
7.	12 mei	06.00 u – 07.00 u	

Namens de Vogelwerkgroep van het I.V.N. Bergeijk/ Eersel.

Oktober 2009.

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Ligging

Het geïnventariseerd gebied bevindt zich in het zuidoosten van Noord-Brabant in de gemeenten Eersel plaatselijk bekend als het gebied De Hees en is gelegen in het atlasblok 51-53 en in het kilometerhok 51. (zie bijlage 1)

De oppervlakte van het gebied bedraagt ca. 20 ha.

Het gebied Mirandolles heike is in eigendom van Natuurmonumenten.

In het midden ligt een weide, zodat het gebied in twee aparte percelen is verdeelt.

In het noorden wordt het gebied begrenst door de autoweg A67/E34.

In het westen tegen het gebied ligt een open stuk weide, waar paardensport op beoefend wordt en het zuiden wordt begrenst door een tuiniersbedrijf. Het oosten van het gebied wordt gedeeltelijk begrenst door de verbindingsweg naar de villa mirandolle en de verdere panden. De rest van het gebied ligt aan graslanden en bospercelen.

2.2 Vegetatie

Mirandolles Heike bestaat hoofdzakelijk uit gemengde bospercelen met als boven begroeiing Dennenbomen, Zomereik, Amerikaanse Eik, Berk, Beuk en op enkele plaatsen Acacia en Douglasspar. Voor de villa staat nog een Populier en achter is er een boomgaard. Bij het voormalige dienstenhuis is er ook coniferen aanplant. Alleen aan de randen van het gebied komen ook Amerikaanse vogelkers, Lijsterbes, inlandse vogelkers en vlier voor. Als onderbegroeiing kunnen Krent, Braam, Varens en Grassen genoemd worden.

3 Territoria

3.1 Aantal vastgestelde territoria

Kaart	Soort	Aantal	Kaart	Soort	Aantal
1	Holeduif	1	14	Goudhaan	2
2	Houtduif	2	15	Staartmees	1
3	Turkse Tortel	1	16	Matkop	1
4	Groene Specht	1	17	Zwarte Mees	3
5	Grote Bonte Specht	5	18	Pimpelmees	3
6	Kleine Bonte Specht	1	19	Koolmees	13
7	Winterkoning	15	20	Boomklever	2
8	Heggenmus	1	21	Boomkruiper	4
9	Roodborst	6	22	Gaai	1
10	Merel	7	23	Kauw	5
11	Zanglijster	1	24	Zwarte Kraai	1
12	Zwartkop	4	25	Spreeuw	2
13	Tjiftjaf	4	26	vink	8

In totaal zijn 100 territoria vastgesteld. Op 26 soortkaarten zijn deze territoria aangegeven

4 Conclusie

4.1 Vogeldichtheden

Het geïnventariseerd gebied Mirandolles Heike heeft een broedvogeldichtheid van 5 paren/ha. Dit zou hoger kunnen zijn voor een gemengd Naald/Loofbos.

De oorzaak hiervoor moeten we toch zoeken in de nabij gelegen autoweg A67/E34

Door het constante lawaai van de auto's worden de vogels in hun zang overstemd, dit is vaak funest voor het lokken van een vrouwtje.

Dit gebied leent zich uitstekend voor de Kleine Bonte Specht en de Boomklever, die dan ook respectievelijk een en twee territoria bezet hebben. Verder komen er in het gebied geen bijzondere soorten voor.

De grootste vogeldichtheid wordt bereikt rondom de villa en het dienstenhuis.

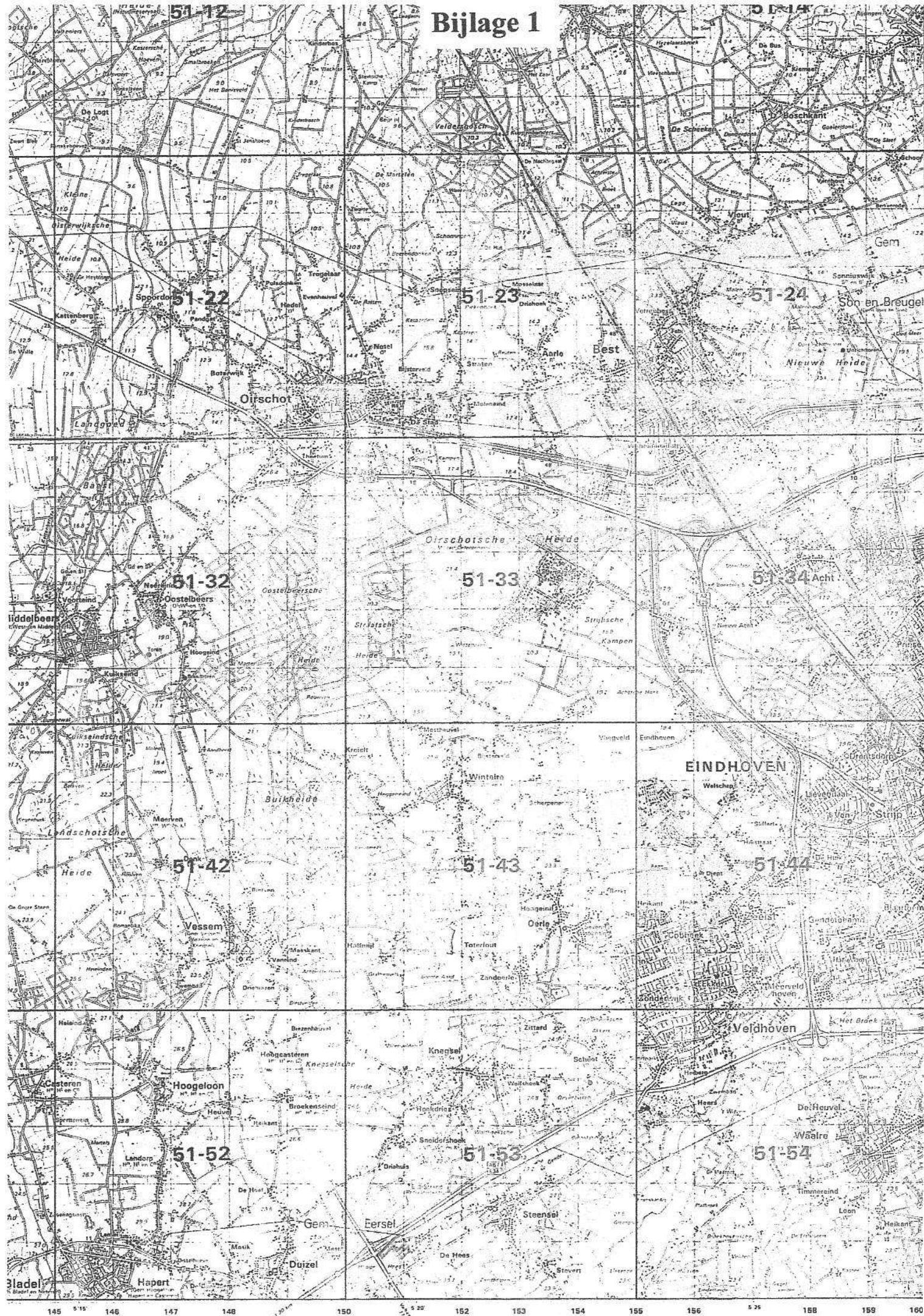
Ten opzichte van het vorige onderzoek in 1994, is het soorten aantal met 13 verminderd. Vooral de Roofvogels (Havik, Sperwer, Buizerd, Torenvalk en Boomvalk), zijn uit het gebied verdwenen. Maar ook de Patrijs, Koekoek, Ransuil, Zwarte Specht, Grote Lijster, Tuinfluiter, Fitis, Vuurgoudhaantje, Grauwe Vliegenvanger en Ekster zijn niet meer in het gebied aanwezig. Daar staat tegenover dat er twee nieuwe soorten broedvogels in het gebied bij gekomen zijn, namelijk de Turkse Tortel en de Kuifmees.

4.2 Samenvatting

Het gebied Mirandolles Heike is in het voorjaar 2009 door de vogelwerkgroep I.V.N. Bergeijk/Eersel op broedvogels gekarteerd. Voor deze kartering is de B.M.P. methode toegepast. Het terrein heeft een oppervlakte van ongeveer 20ha. In het gebied zijn 26 soorten broedvogels vastgesteld. Hiervan staan de Groene Specht en de Matkop Mees op de rode lijst van bedreigde vogelsoorten.

In bijlage 2 is er door de Heer Winfried Thijssen een kort levensverhaal van de villa en haar bewoonster mejuffrouw Mirandolle opgetekend. Ook heeft Frans Huijbregts zijn foto's ter beschikking gesteld.

Bijlage 1

'Een rijke Amsterdamsche dame' in Eersel

Inleiding

In het verslag van het bezoek van de Commissaris van de Koningin baron Van Voorst tot Voorst aan Eersel (in Rosdoek nr. 110 van juni 2004) heeft u kunnen lezen dat er in het begin van de twintigste eeuw een "rijke Amsterdamsche dame, mejuffrouw Mirandolle" op de Hees woonde. Wat was dat voor een vrouw? In boeken en artikelen over Eersel heb ik maar weinig over haar kunnen vinden, zelfs haar voornaam niet. Het leek wel of "mejuffrouw Mirandolle" in de loop der tijd meer een begrip was geworden dan een persoon, dus ging ik maar eens op onderzoek uit. Dit resulteerde in het volgende korte levensverhaal.

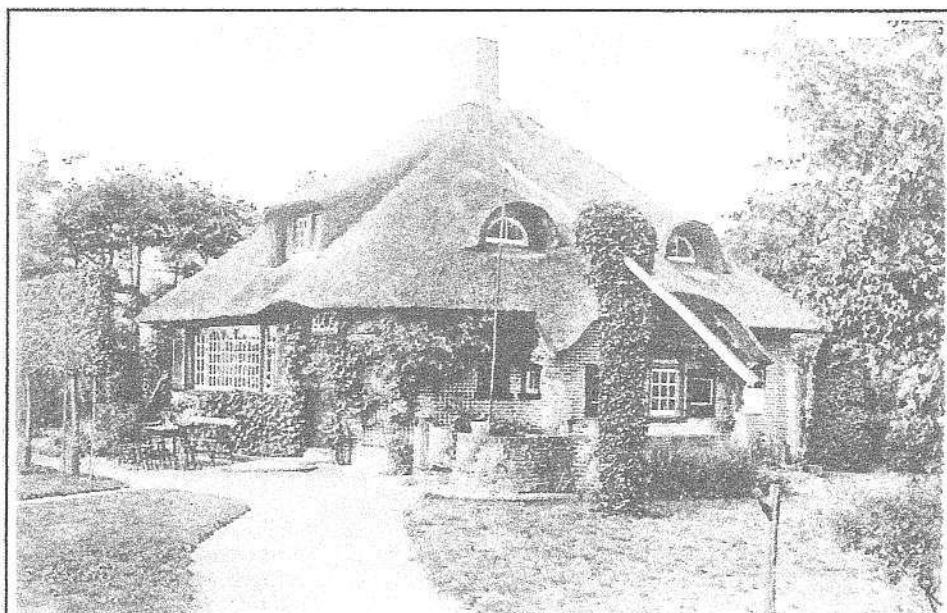
Een levensbeschrijving

Mejuffrouw Mirandolle kwam uit Amsterdam. Ze is geboren op 12 augustus 1873 als dochter van Willem Abraham Mirandolle en Maria Amalia Dorrepaal. Haar volledige naam is Georgine Louise Charlotte Antoinette Mirandolle. Ze bleef ongehuwd en ze was protestants, lid van de Doopsgezinde kerk.

Toen ze vijf was, vestigden haar ouders zich in Semarang (Nederlands-Indië), waar de familie van haar moeder fortuin had gemaakt met suikerplantages. In Indië werden nog een broer en een zusje geboren. In 1896 kwam het gezin weer terug naar Nederland en vestigde zich aan de Herengracht in Amsterdam. In 1901 zijn haar ouders gescheiden. Haar broer vertrok naar het buitenland en haar zusje ging met haar moeder naar Den Haag. Zij bleef bij haar vader in Amsterdam wonen, maar die vertrok een paar jaar later naar Brussel, zodat ze alleen in Amsterdam achterbleef.

Ze vestigde zich voor het eerst voor langere tijd in Eersel in 1918. Toen verbleef ze van 27 april tot 16 september op adres A2^a, waarschijnlijk ergens in de kom van het dorp. Ze was hier met een weduwe, Netty Taylor, een Amerikaanse en een pleegzoon van 1 jaar, Jan Meulmeester (geboren 10 januari 1917 in Amsterdam).

Twee jaar later vestigde ze zich op de Hees (adres B1, tegenwoordig De Hees 12, ook wel 'Villa Mirandolle' genoemd, waar nu de galerie "De Hoge Hees" is). Ze verbleef toen langere tijd in de gemeente; van 30 april 1920 tot 17 september 1924. In 1917 had ze al percelen op de Hees gekocht. Ik vermoed dat ze de eerste periode in 1918 gebruikte om een aannemer te vinden die voor haar daar een huis kon bouwen. Haar huis en het daarnaast gelegen huis van de heer Schriever, de beheerder van het terrein, zijn ontworpen door Nicolaas Eekman. Deze architect was ook schilder-tekenaar en woonde in Parijs. In de tweede periode is mejuffrouw Mirandolle zonder de Amerikaanse hierheen gekomen, maar wel met twee pleegkinderen, behalve de eerder genoemde Jan Meulmeester ook een tweede pleegzoon, Nilis Willem Dekker, geboren 15 oktober 1917 in Heusden. In deze tweede periode kocht ze nog een groot aantal percelen in de buurt van haar huis.

Villa Mirandolle, nu Hees 12, foto omstreeks 1941.

Ansicht: Collectie Frans Huijbregts.

In dezelfde periode speelde de verdeling van het communale gebied van De Hooge Hees. Zij was één van de drijvende krachten hierin, zoals de Commissaris van de Koningin beschreef: "Dank de ernstige medewerking van Juffrouw Mirandolle, te wier huize meestal de vergaderingen der deelgerechtigden werden gehouden, kwam de verdeling van die heide tot aller genoegen tot stand." Ze kreeg hierbij ook de hulp van haar broer, die advocaat was.

In 1919 verliet de dorpsdokter Dr. Bakhuizen van den Brink (toen 61 jaar) Eersel, om zich weer in zijn geboortestad Den Haag te vestigen. Hij woonde in 'De Drietip', het huis op de hoek van de Duizelseweg en de Dalemse dijk in Eersel. Enige tijd daarna kocht mejuffrouw Mirandolle het huis en schonk het aan de gemeente "om aan den dominee van Eersel eene pastorie te verschaffen", zoals de Commissaris schreef. In de zomer van 1924 werd het elektriciteitsnet in de kom van Eersel aangelegd. Op 3 juni 1924 had mejuffrouw Mirandolle een brief naar de gemeente gestuurd, "waarin deze bij eventueele electrificatie van de Hees genegen is om f20.000,= als renteloos voorschot te willen geven", zo wordt vermeld in het verslag van de raadsvergadering van 7 augustus. In die vergadering werd met algemene stemmen besloten tot uitbreiding van het net met de dorpen Duizel en Steensel en de gehuchten Schadewijk, de Hoogstraat, Stokkelen en de Hees. Tevens werd zonder hoofdelijke stemming aangenomen "het voorstel van B. en W. tot het aanvaarden van het aanbod van Mej. Mirandolle van een renteloos voorschot groot f20.000,=." Het opmerkelijke aan dit laatste is wel, dat mejuffrouw Mirandolle ruim een maand nadat dit besluit genomen werd, uit de gemeente is vertrokken, terug naar Amsterdam. Een mogelijke reden voor haar vertrek zou kunnen zijn dat zij haar pleegzoons in Amsterdam naar school wilde laten gaan.

Georgine Mirandolle (1873-1974). Foto uit "Het huis aan de

Op 14 april 1927 kocht ze voor f150.000,- het huis aan de Herengracht nummer 476 in Amsterdam, waar ze op 15 februari 1928 met haar pleegzoons introk. Dit monumentale pand liet ze later in oude stijl restaureren en het geldt nu als één van de mooiste huizen van Amsterdam. In het boekje "Het huis aan de bocht" van Wim Zaal wordt de hele geschiedenis van het huis en zijn vroegere bewoners (dus ook mejuffrouw Mirandolle) beschreven.

Op 30 juni 1936 keerde ze weer terug naar Eersel. Haar eerste pleegzoon, Jan Meulmeester, vertrok een week eerder naar Hillegom. Niliis Dekker kwam wel mee naar Eersel. Hij ging echter hetzelfde jaar nog, op 6 oktober 1936, naar Oegstgeest. Mejuffrouw Mirandolle vertrok op 3 februari 1938 naar Heemstede. Korte tijd later, op 6 november 1939, schonk ze een groot deel van het grondgebied dat ze op de Hees in bezit had, aan de vereniging Natuurmonumenten, die het nog altijd bezit. Het betrof 10,5 ha in de gemeente Eersel, 2,8 ha in de gemeente Duizel en 2,2 ha in de gemeente Vessem. Een deel is verloren gegaan bij de aanleg van de snelweg Eindhoven – Antwerpen, maar het gebied heet nog altijd 'Mirandolles Heike'. Of ze na 1939 nog teruggekomen is naar Eersel, is mij niet bekend, maar ik vermoed van niet, want anders had ze waarschijnlijk haar bezittingen niet weggeschonken en verkocht.

In 1953 (ze was toen al 79 jaar) schonk ze haar huis aan de Herengracht in Amsterdam aan de vereniging Hendrick de Keyser, een vereniging voor het behoud van historisch en architectonisch waardevolle huizen. Ze stelde echter wel de voorwaarde dat zij het huis levenslang mocht bewonen. Pas op 14 maart 1974 overleed mejuffrouw Mirandolle op honderdjarige leeftijd in huize Spaar en Hout in Haarlem. Ze werd begraven in het kerkhof Rustoord in Diemen.

Besluit

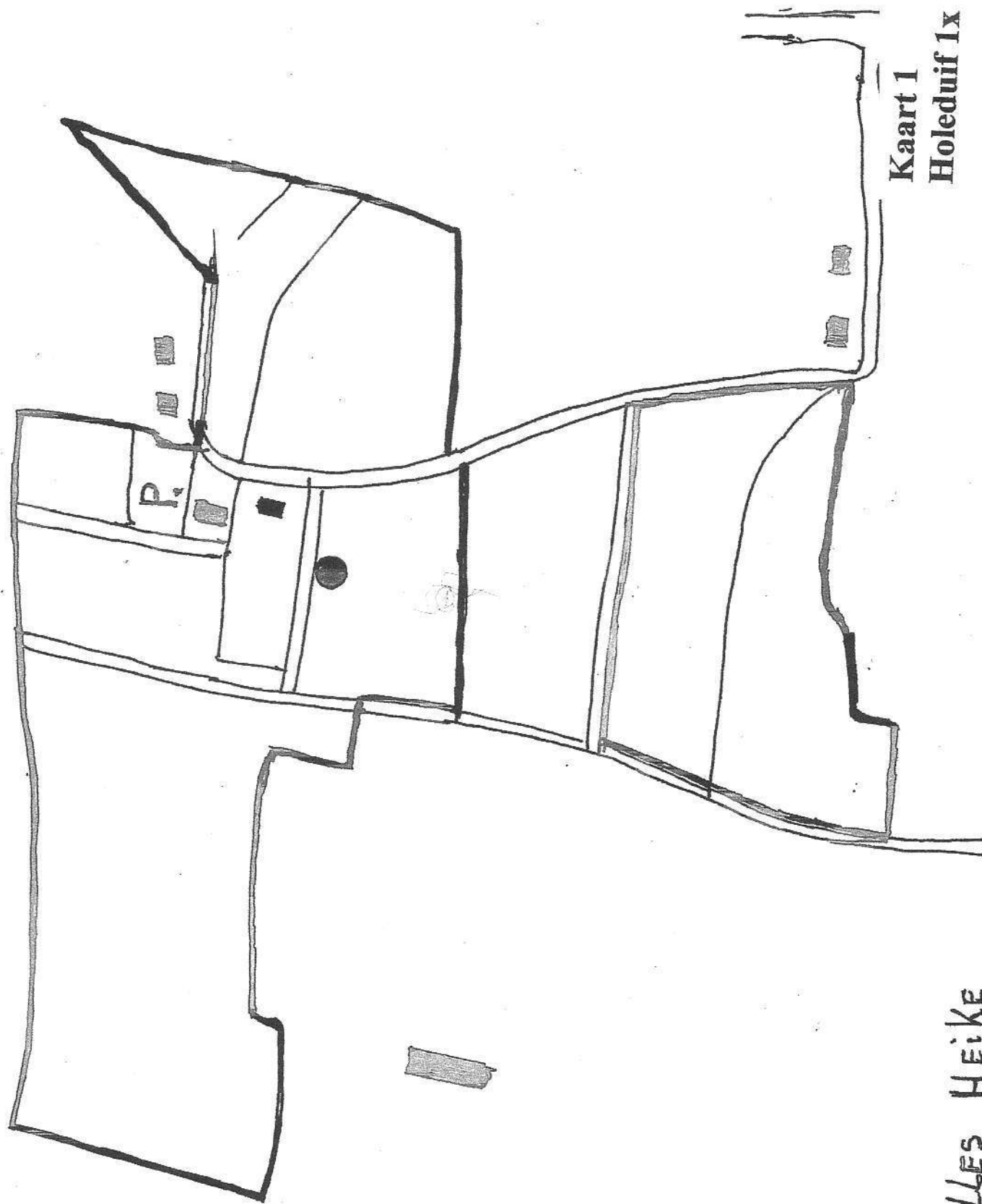
Uit dit korte levensverhaal blijkt wel dat mejuffrouw Mirandolle van belang is geweest voor Eersel, zij was een bijzondere vrouw, die in hoge mate de plicht voelde de gemeenschap te dienen. Dit liet ze niet alleen blijken door de schenkingen die ze deed en de hulp die ze bood bij de verdeling van de heide op de Hooge Hees, maar ook telt dat ze zich ontfemde over twee pleegzoons.

Winfried Thijssen

Geraadpleegde bronnen en literatuur:

- "Verslagen van rondreizen Commissaris van de Koningin, A. van Voorst tot Voorst, door provincie en van bezoeken aan gemeenten Cromvoirt – Gilze, 1896 – 1925", Rijksarchief in Noord-Brabant te 's-Hertogenbosch, archief 1085, inventaris nr. 333; tevens gepubliceerd in De Rosdoek, nr.110, 2004.
- Wim Zaal, "Het huis aan de Bocht. Herengracht 476", Prins Bernhard Cultuurfonds, 2001.
- Piet Kwinten, "De Hoge Hees: Historie en verbeelding", Brabants Heem, 1962, p.144-5.
- Bevolkingsregister gemeente Eersel 1917-1930, Inv.nr.10, Fiche 2: MAAN-SCHE en Inv.nr.6, Fiche 1; RHC Eindhoven.
- Verslag van de Vergadering van den Raad der gemeente Eersel, 7-8-1924; Archief gemeente Eersel, Inv.nr. 176, RHC Eindhoven.
- Gezinskaart G.L.C.A. Mirandolle, 1918-1936, bevolkingsregister Amsterdam, Gemeentearchief Amsterdam.
- Geboorteakte G.L.C.A. Mirandolle, 12-8-1873, Amsterdam, Rijksarchief Noord-Holland.
- "De begroeiing in Kempenland", bijlage 2, Streekorgaan Kempenland, 1980.
- Piet van Woerkum, "Een rondje door Eersel rond de jaren dertig-veertig van de 20^e eeuw", in het blad 'Contact' van de Bond voor Ouderen.
- Notariële akte van schenking van de bezittingen van mej. Mirandolla aan de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland, 6-11-1939, notaris Koopman te Amsterdam.

AUTOWEG A 67.

MIRANDOLLES HEIKE

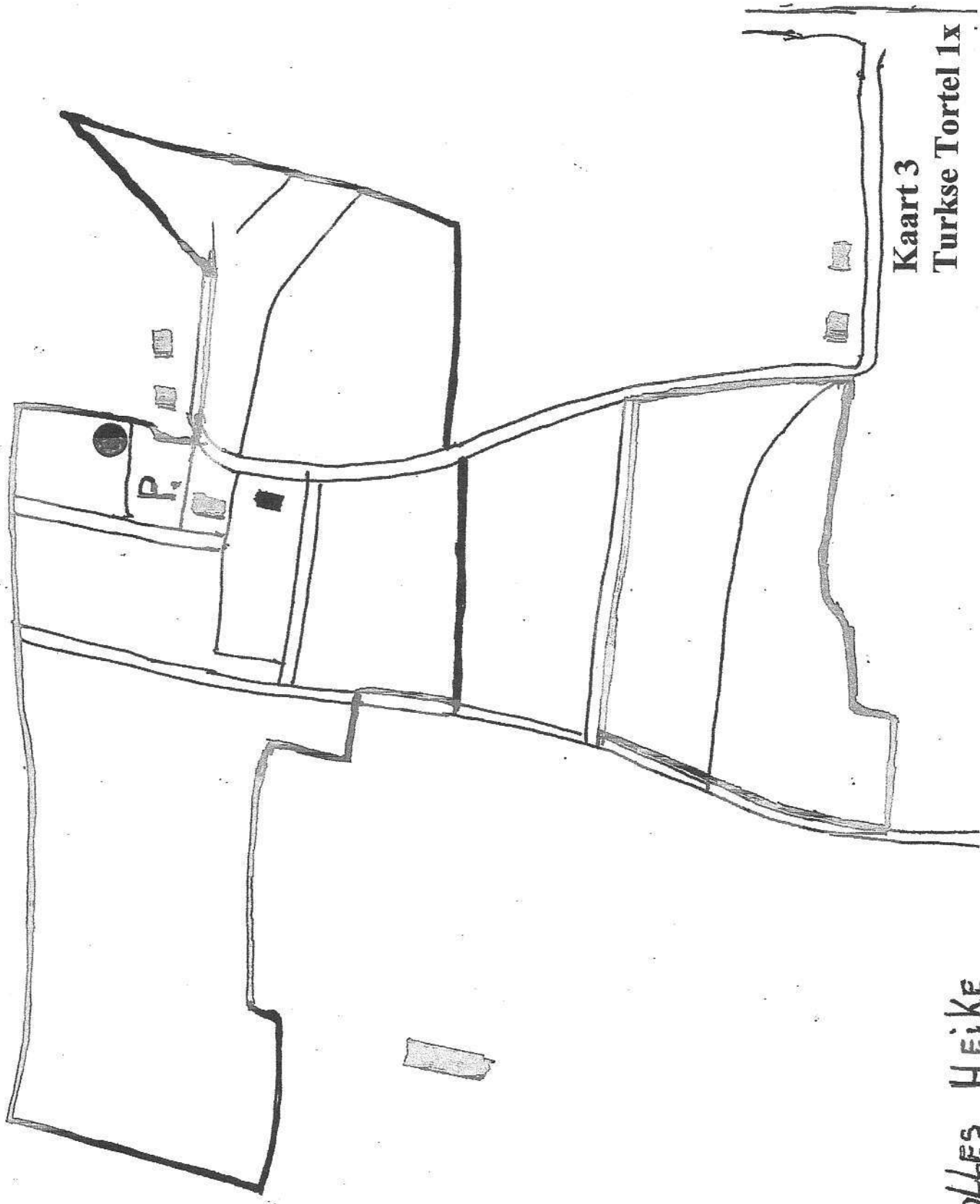
Auto VEG A 67.

Kaart 2
Houtduif 2x

MIRANDOLLES HEIKE

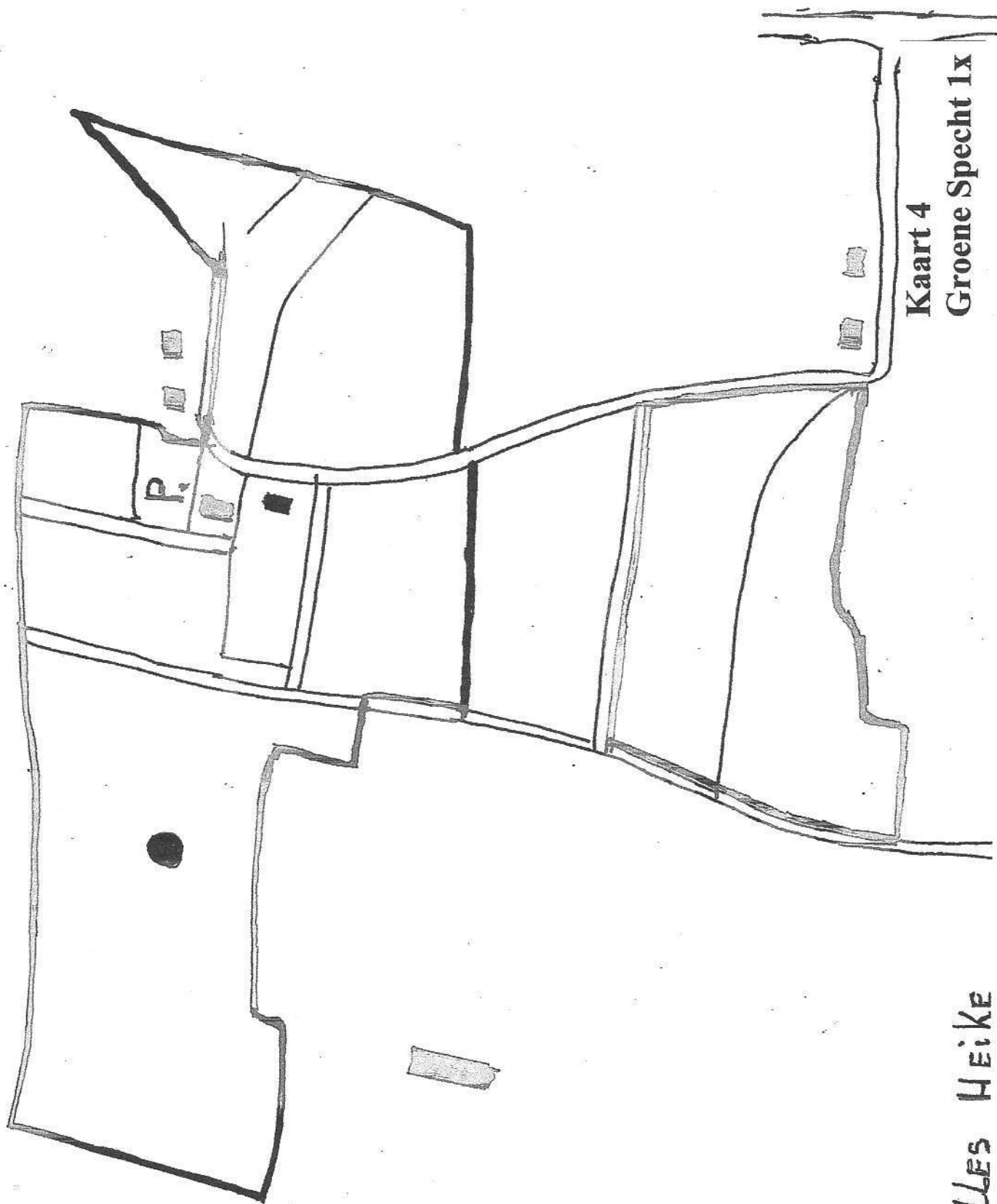
AUTOWEG A 67.

Kaart 3
Turkse Tortel 1x

MIRANCOOLLES HEIKE

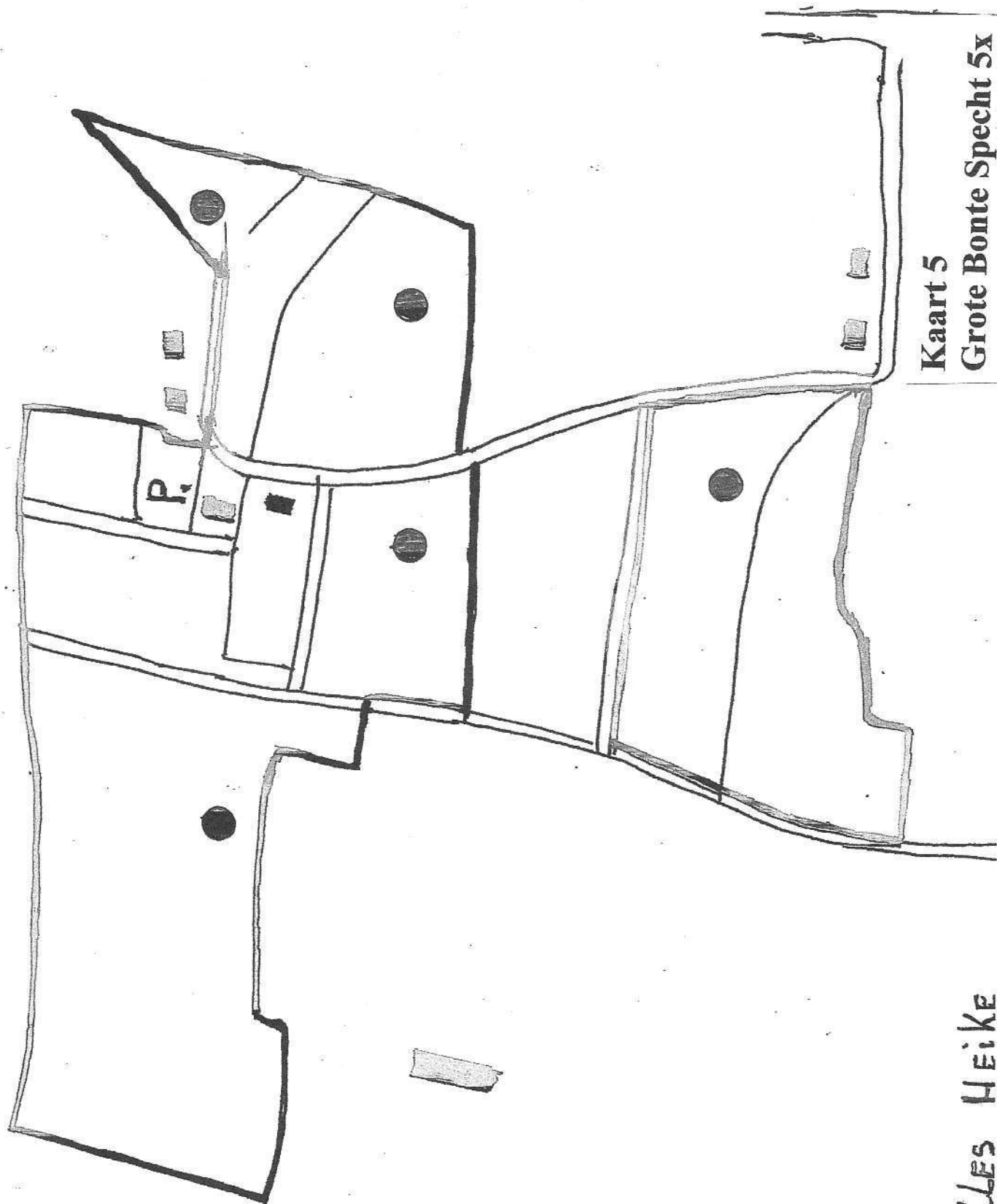
AUTOWEG A 67.

Kaart 4
Groene Specht 1x

MIRANDOLLES HEIKE

Auto EG A 67.

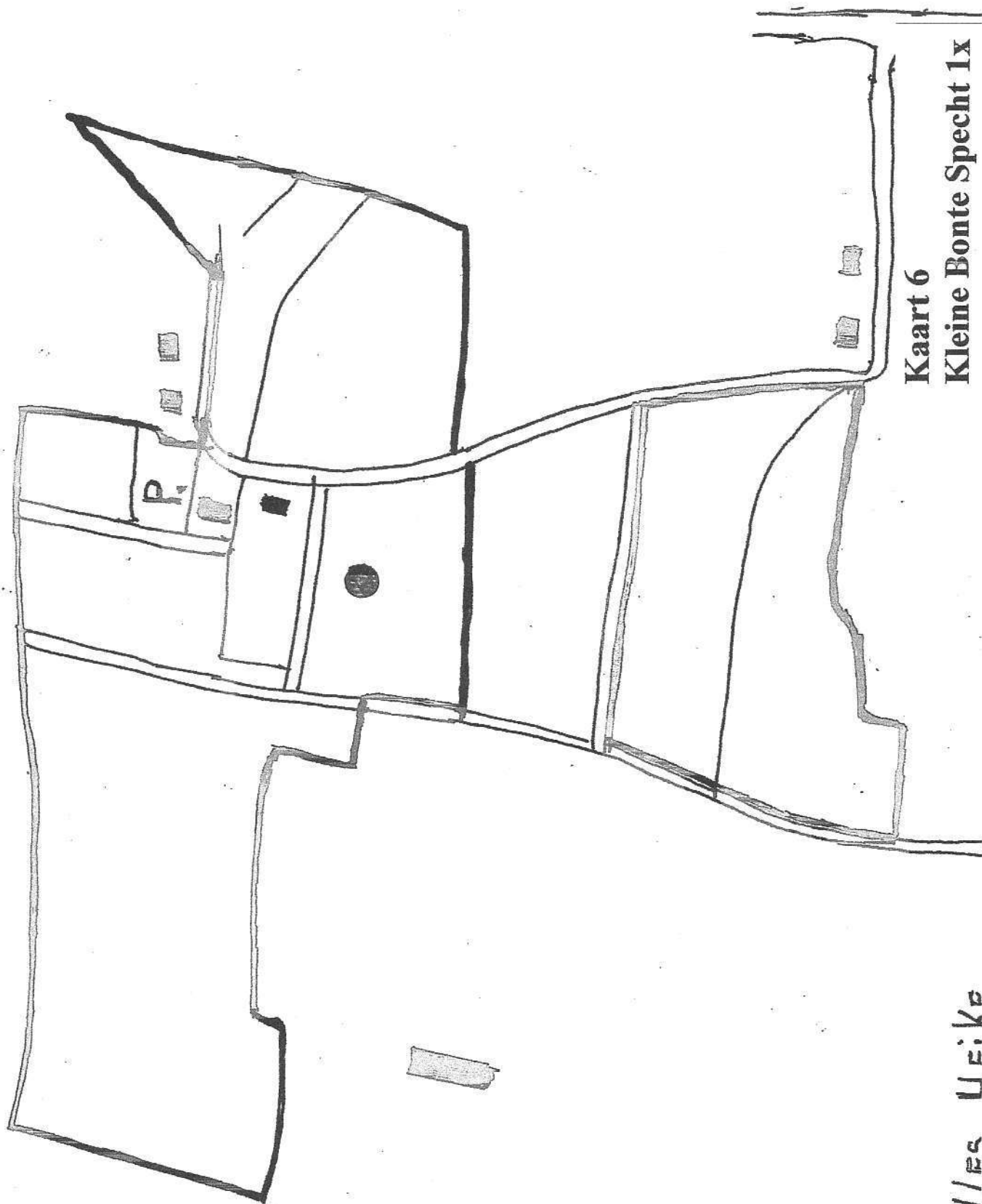

Kaart 5

Grote Bonte Specht 5x

MIRANDOLLES HEIKE

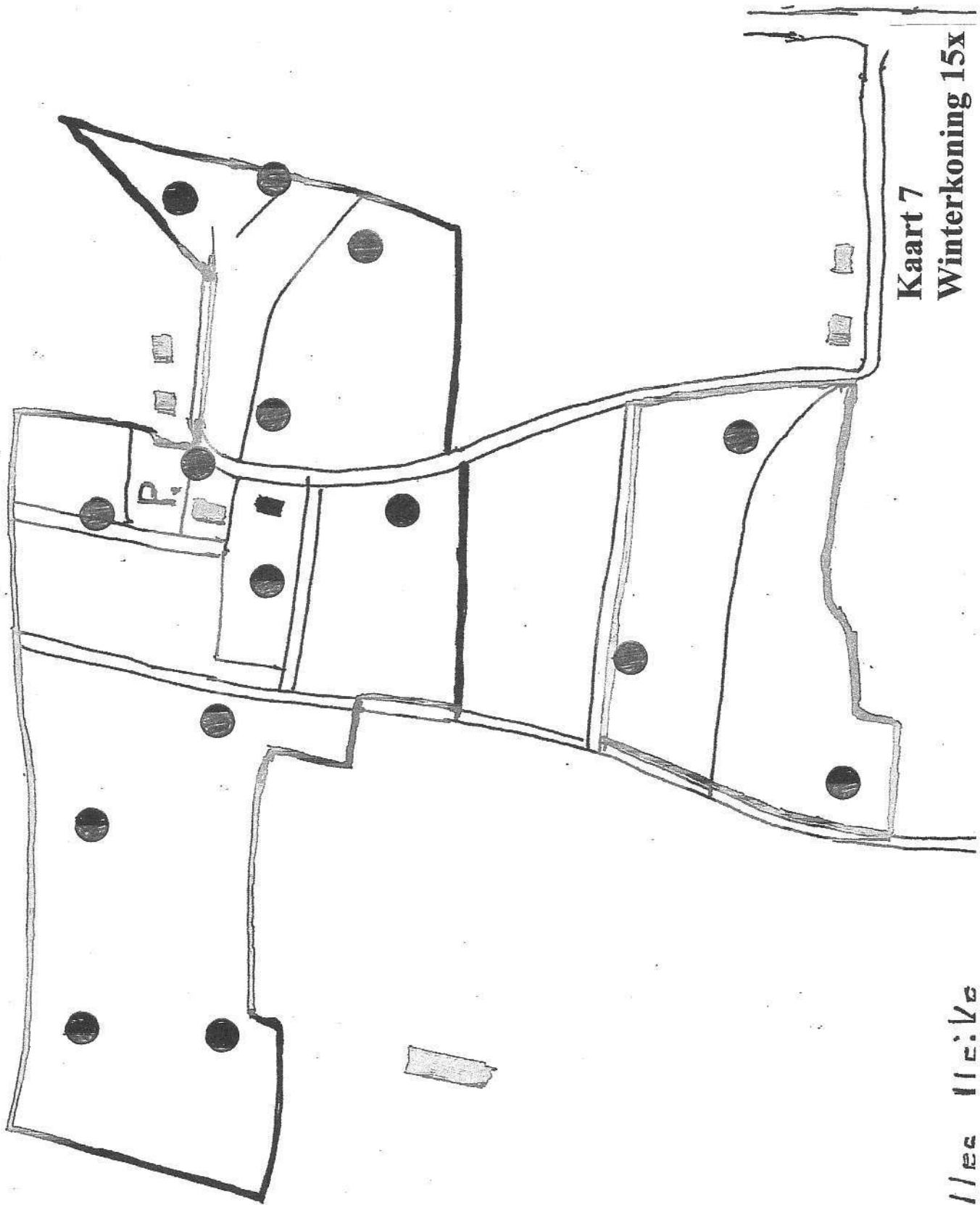
AUTOWEG A 67

Karte 6
Kleine Bonte Specht 1x

minimales Ueike

AUTOWEG A 67.

Kaart 7

Winterkoning 15x

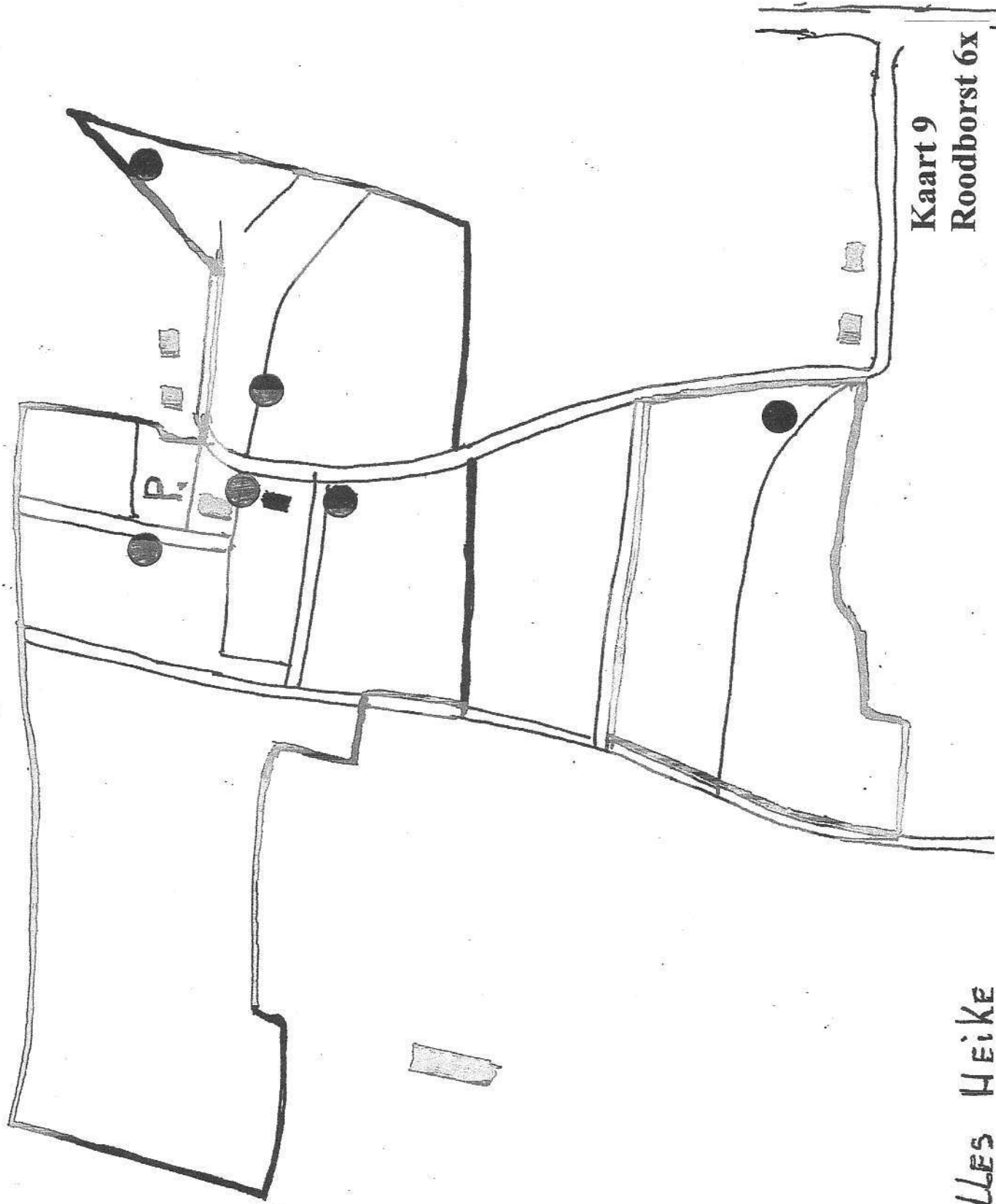
Winterkoning 15x

AUTOWEG A 67.

MIRANDOLLES HEIKE

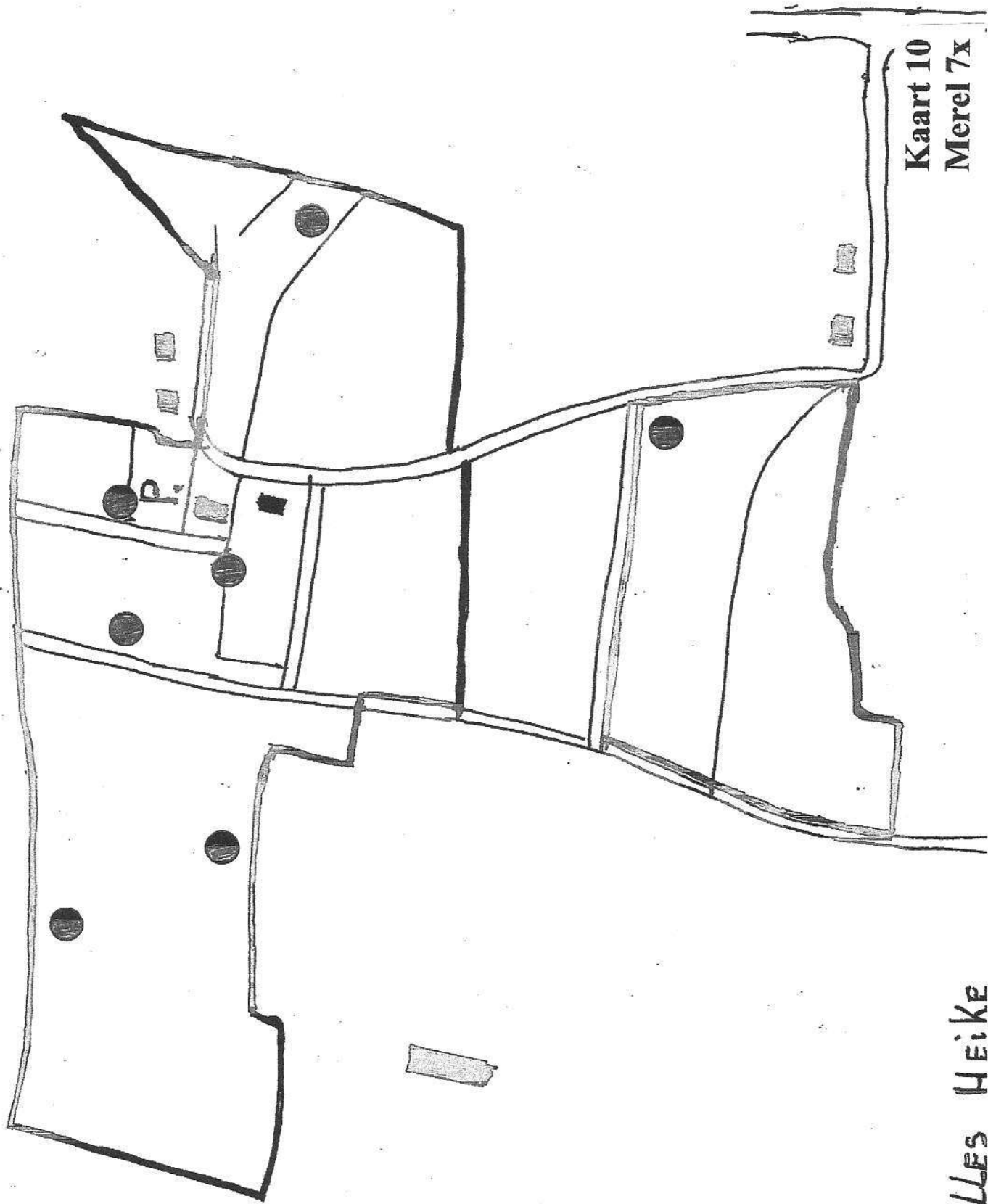
AUTOWEG A 67.

Kaart 9
Roodborst 6x

MIRANDOLLES HEIKE

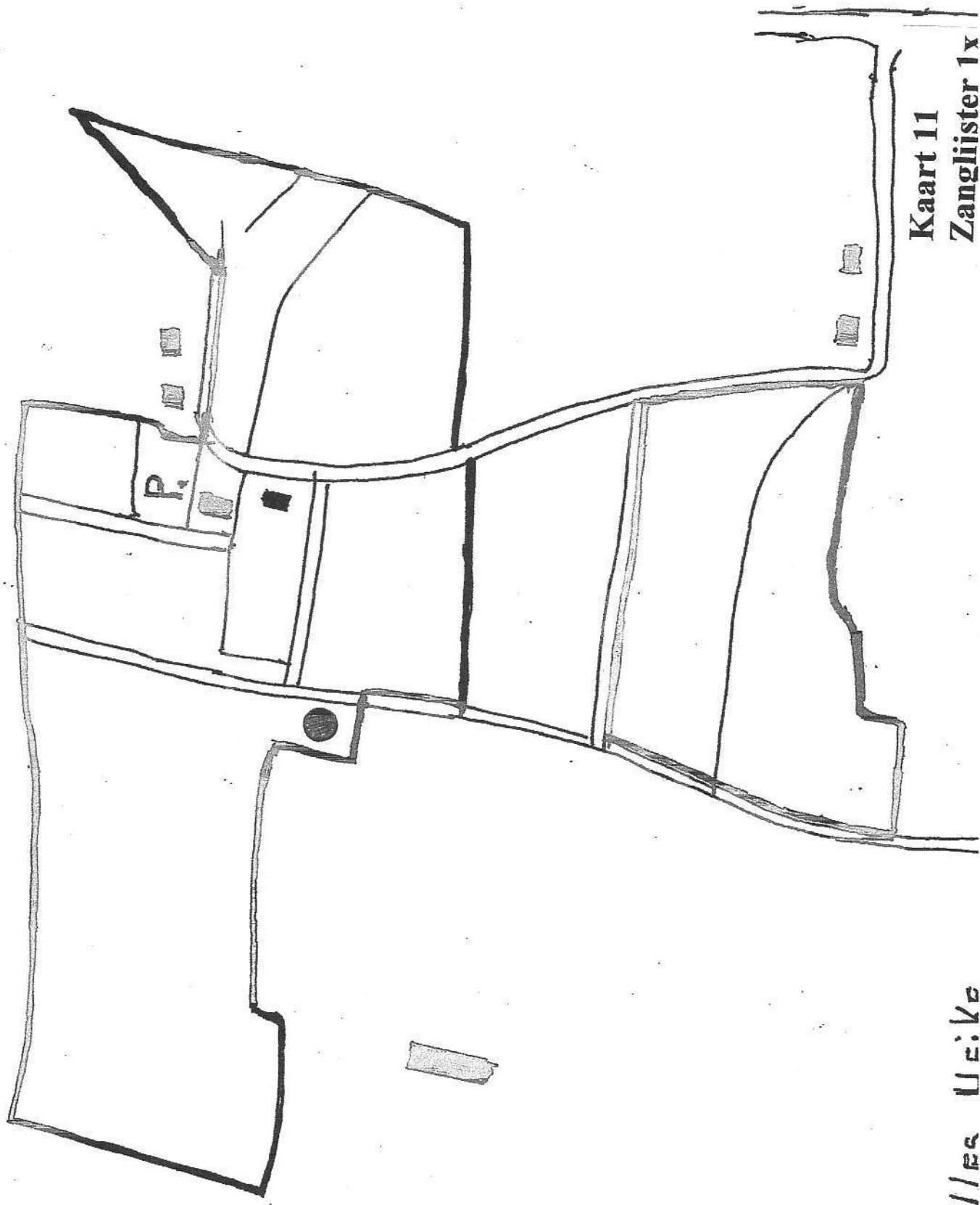
AUTOWEG A 67.

Kaart 10
Merel 7x

MIRANDOLLES HEIKE

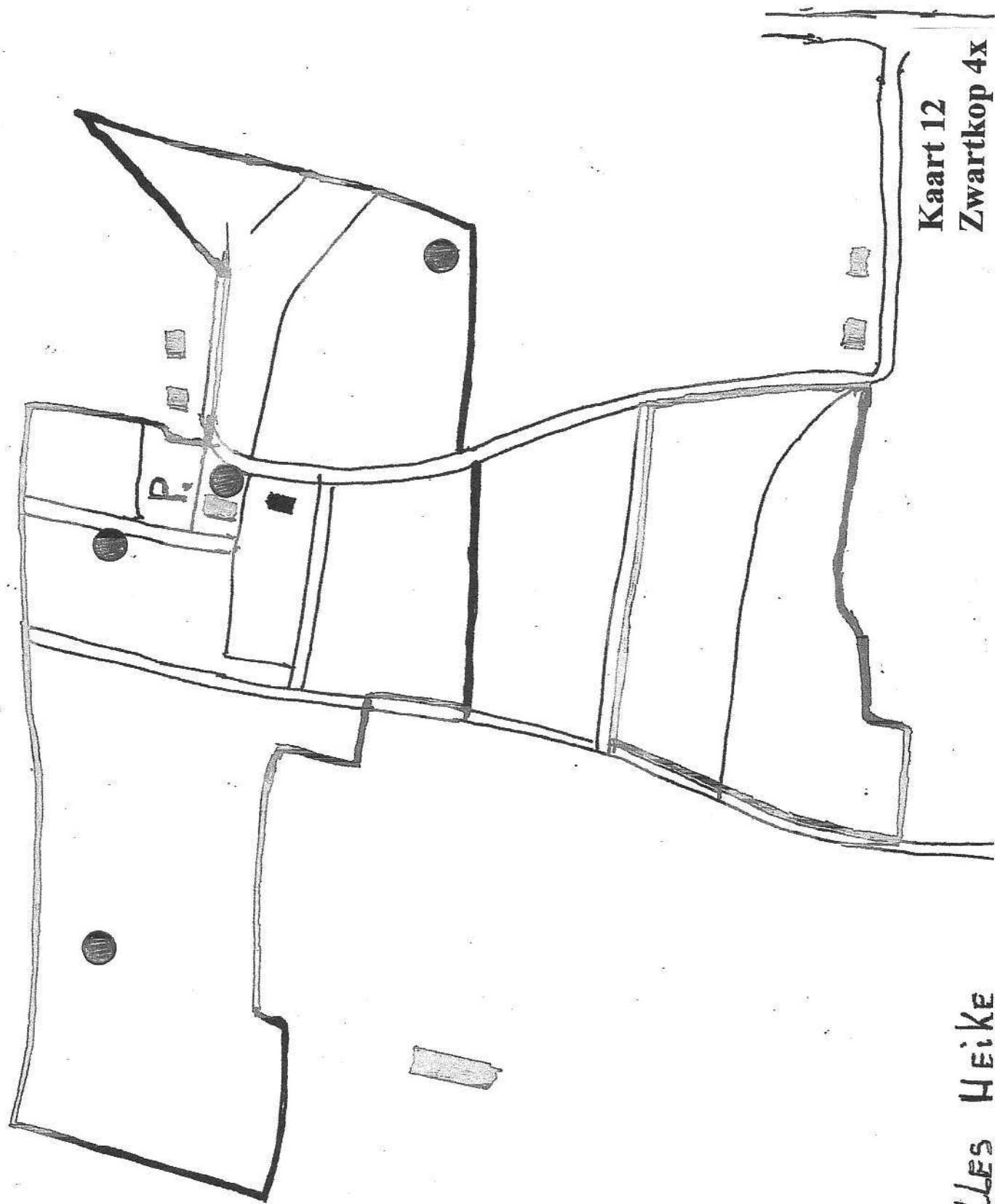
AUTOWEG A 67.

Kaart 11
Zangliister 1x

minimom/ee 11:16

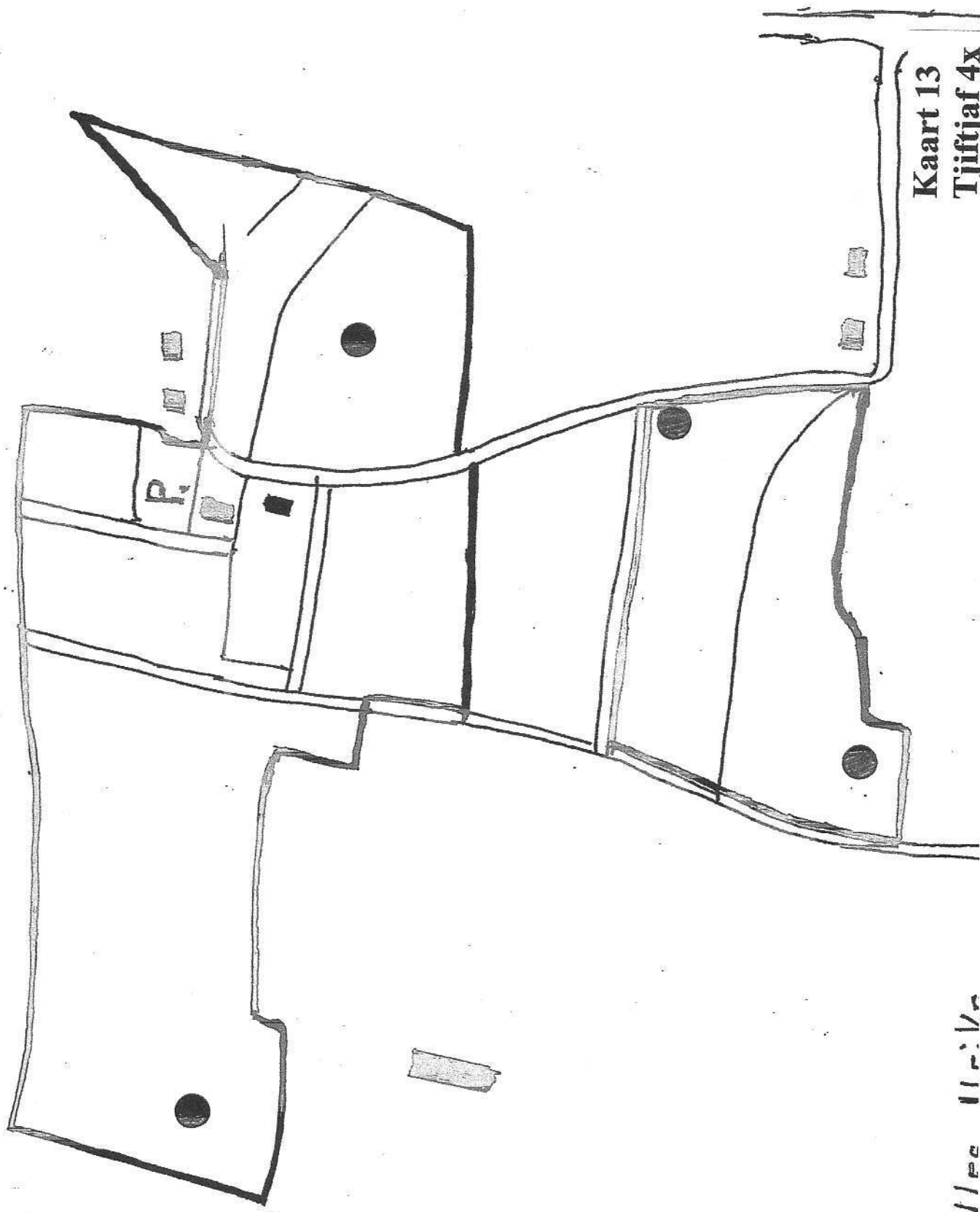
AUTOWEG A 67.

Kaart 12
Zwartkop 4x

MIRANDOLLES HEIKE

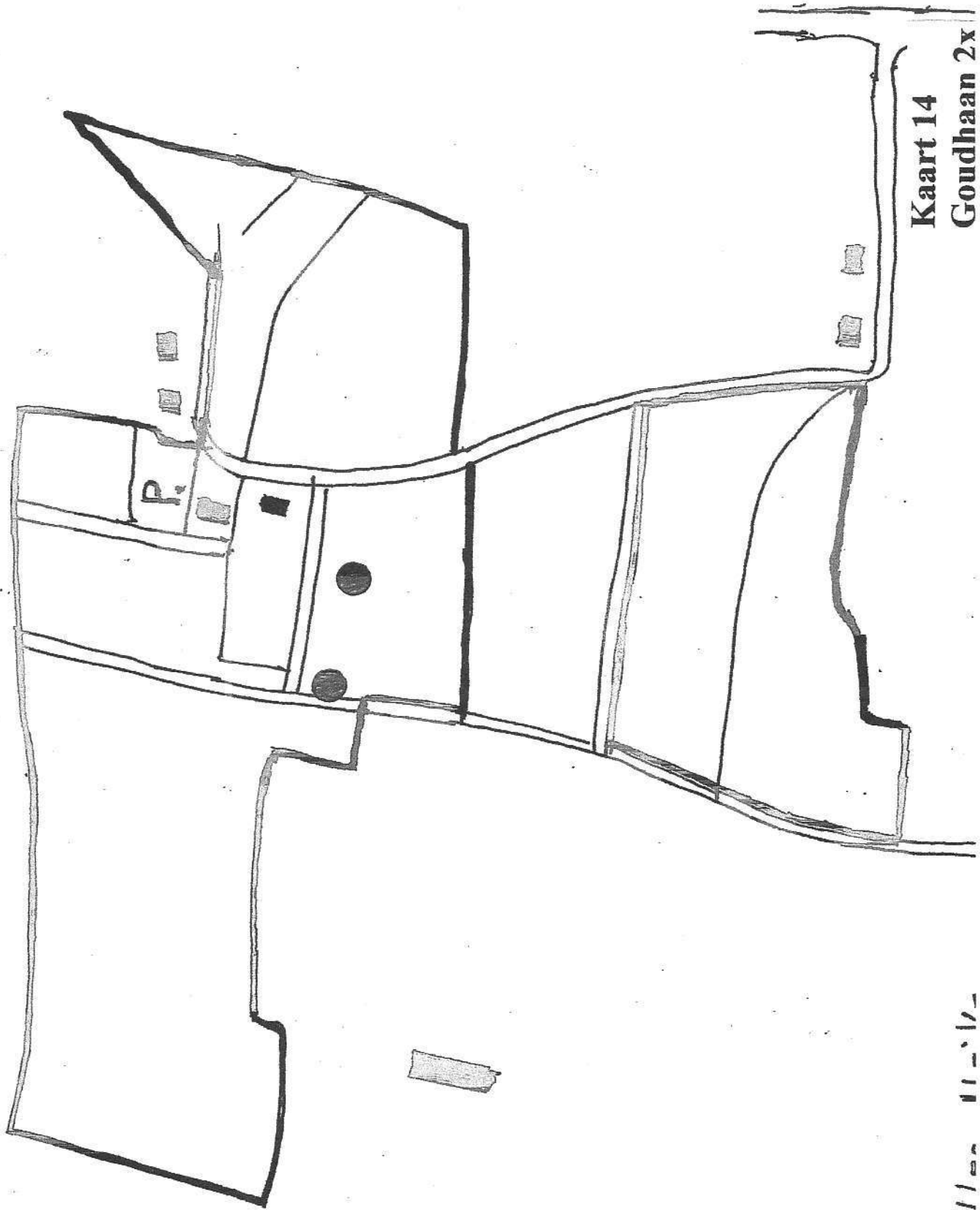
AUTOWEG A 67.

Kaart 13
Tiiftiaf 4x

Winnipeg 11-1/2

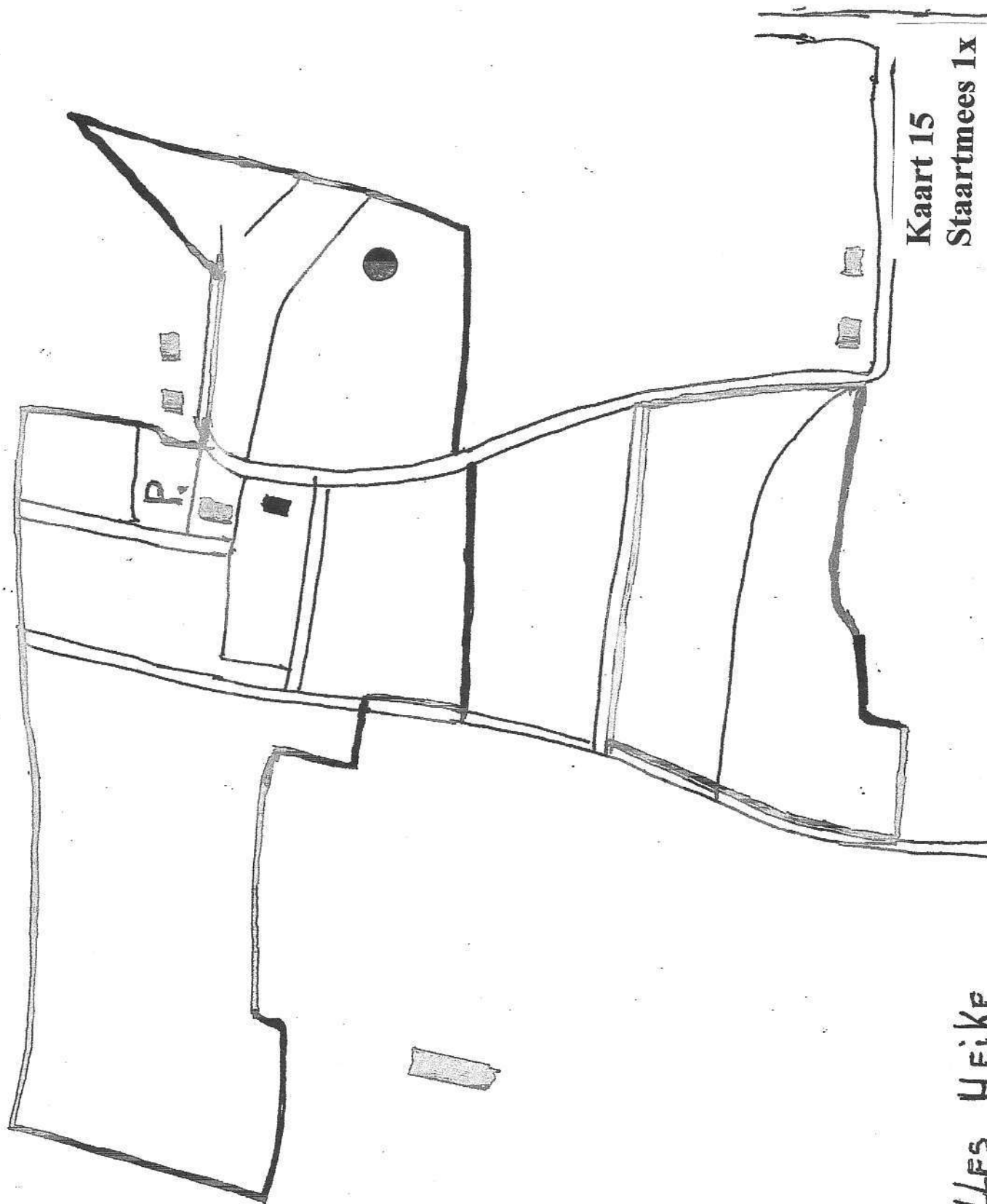
AUTOWEG A 67.

Kaart 14
Goudhaan 2x

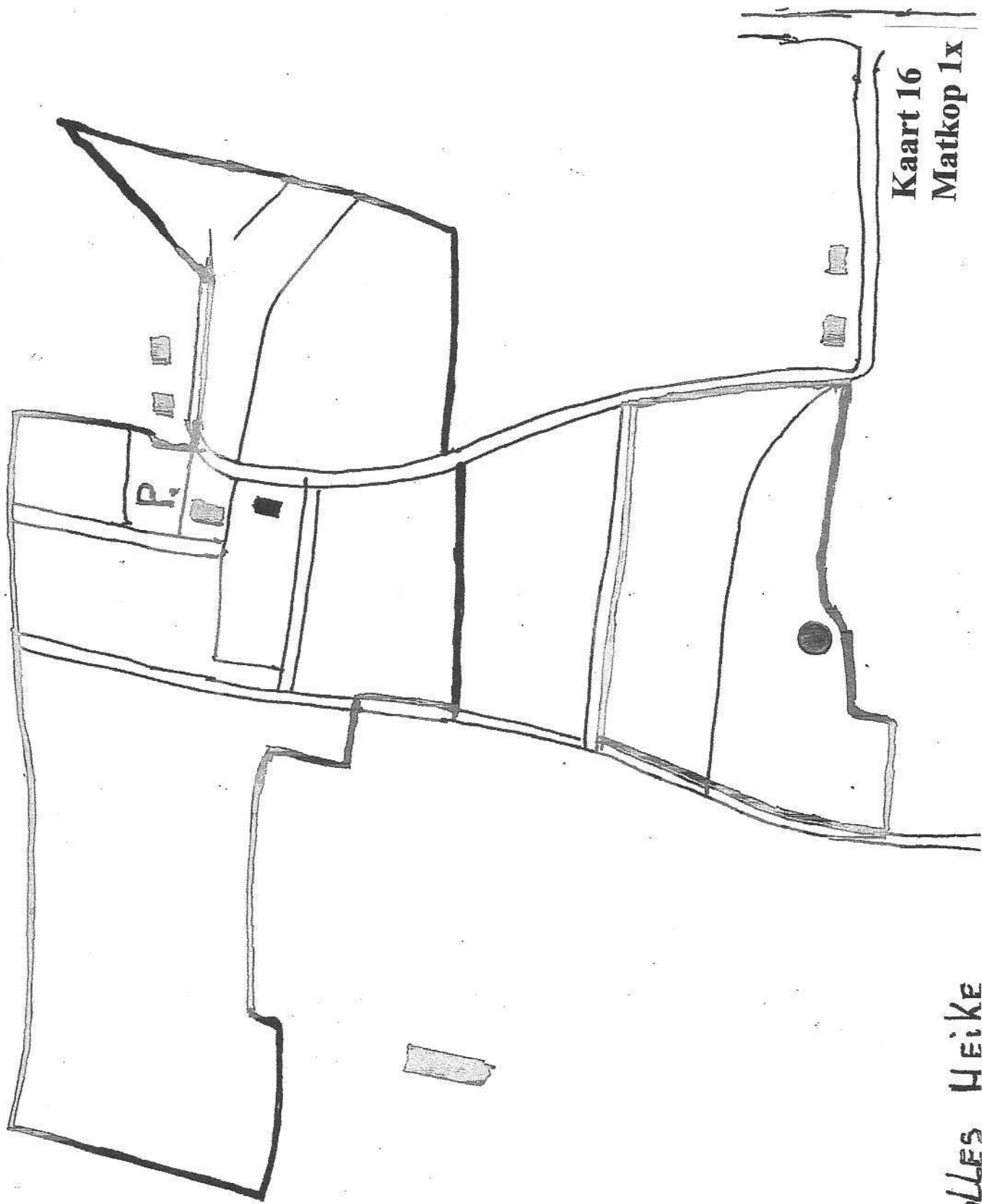
11-1-12

AUTOWEG A 67.

MIRANDOLLES HEIKE

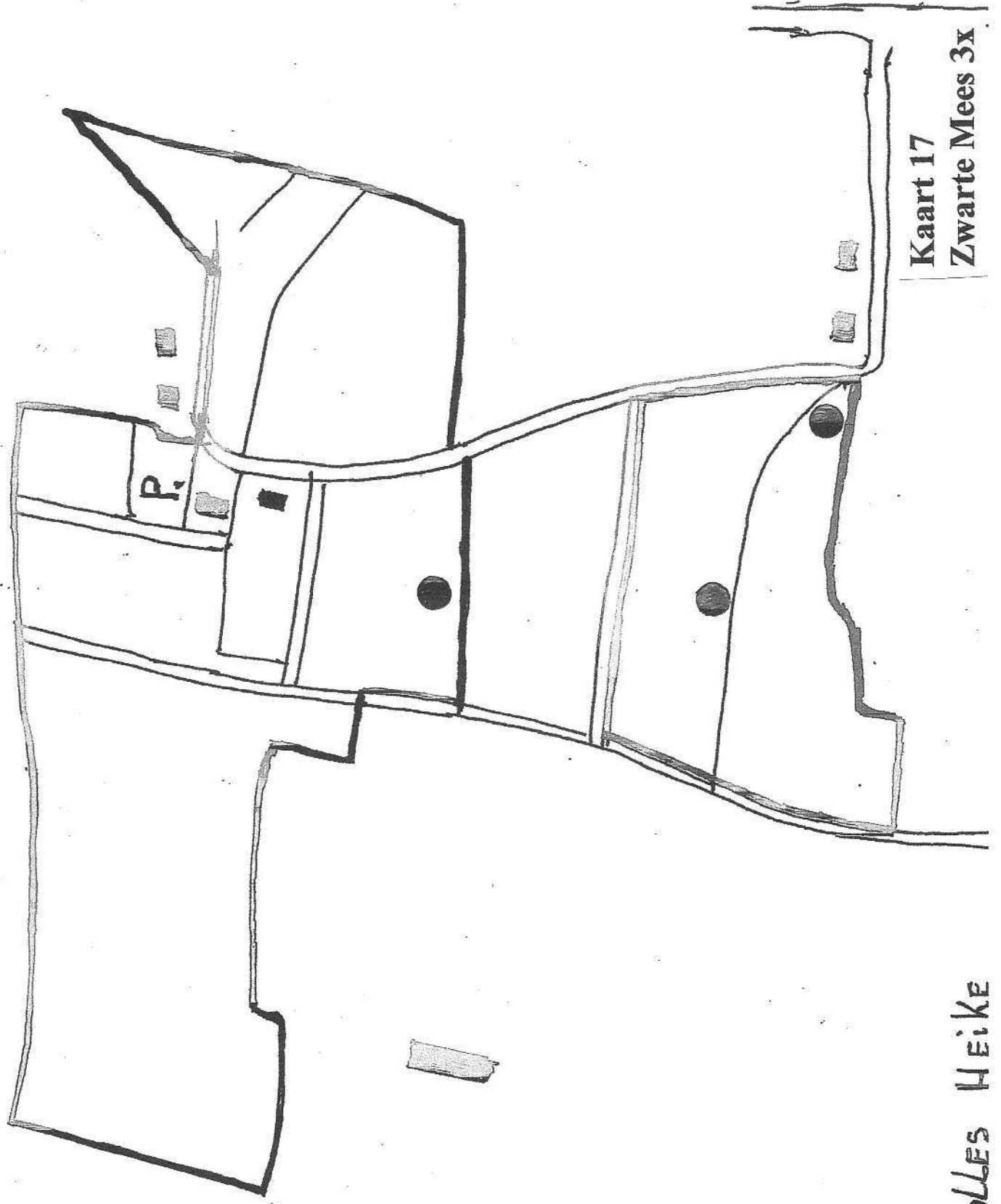
AUTOWEG A 67.

Kaart 16
Matkop 1x

MIRANDOLLES HEIKE

Autoweg A 07.

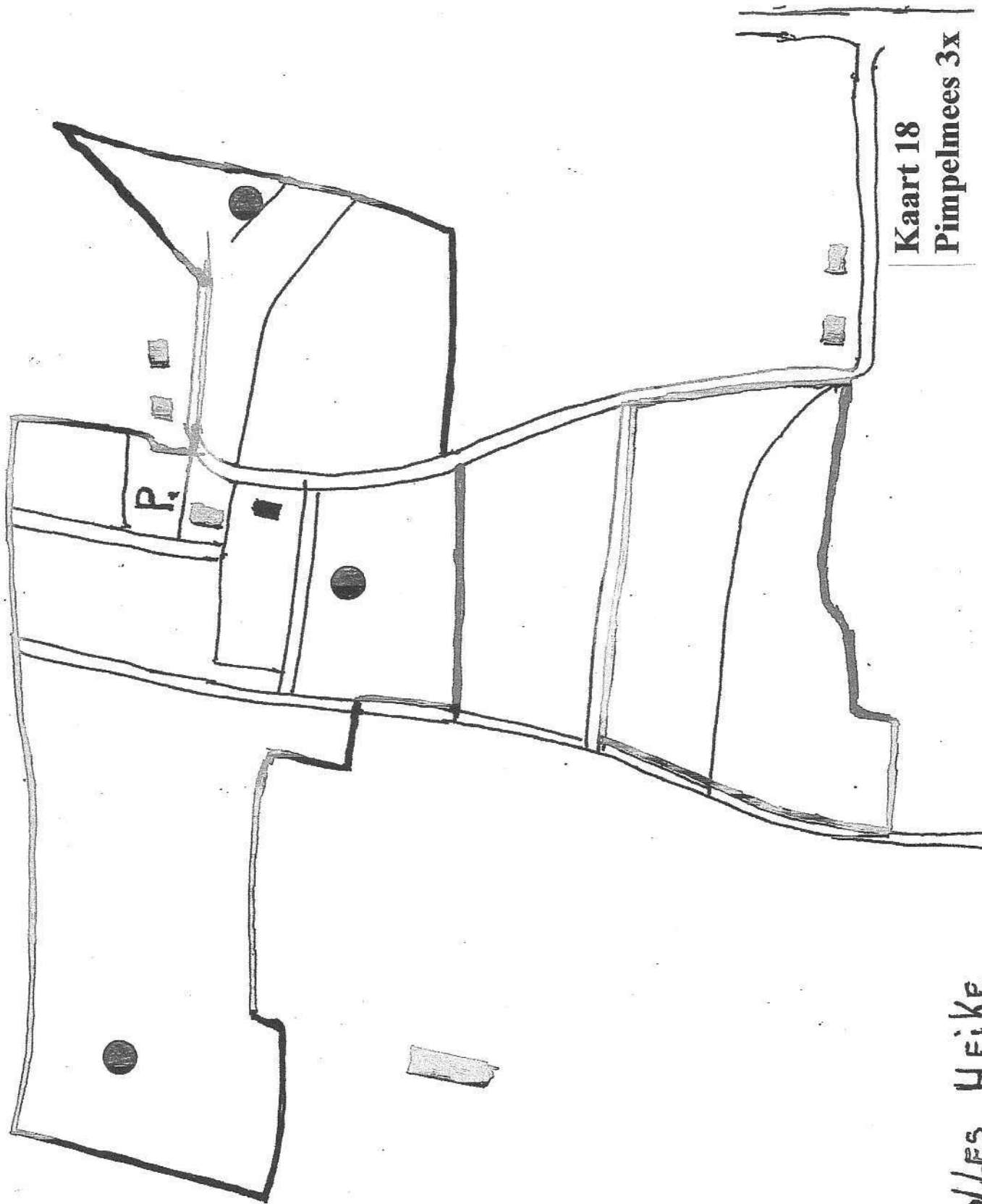

MIRANDOLLES HEIKE

Kaart 17

Zwarte Mees 3x

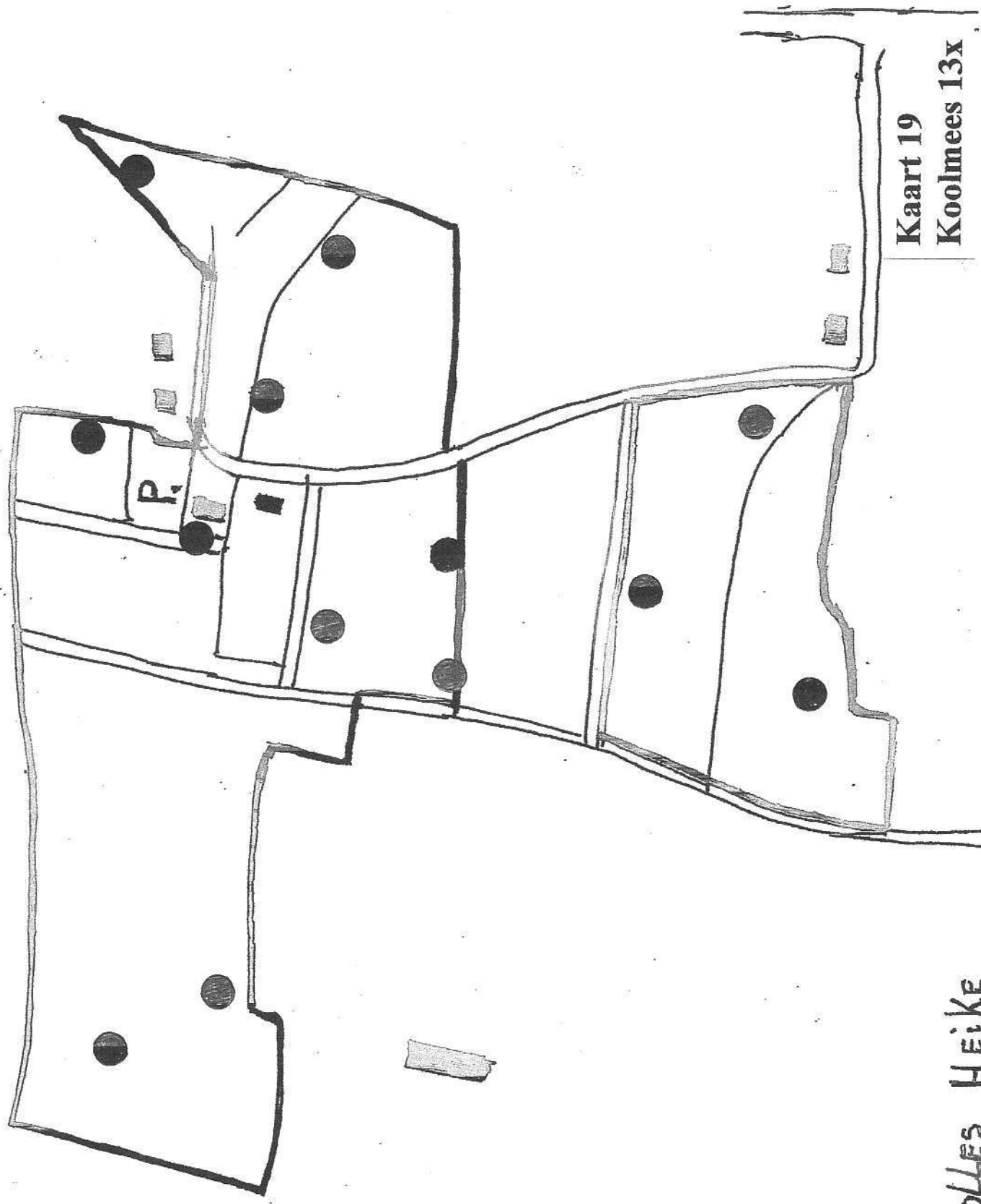
AUTOWEG A 67.

Kaart 18
Pimpelmees 3x

MIRANDOLLES HEIKE

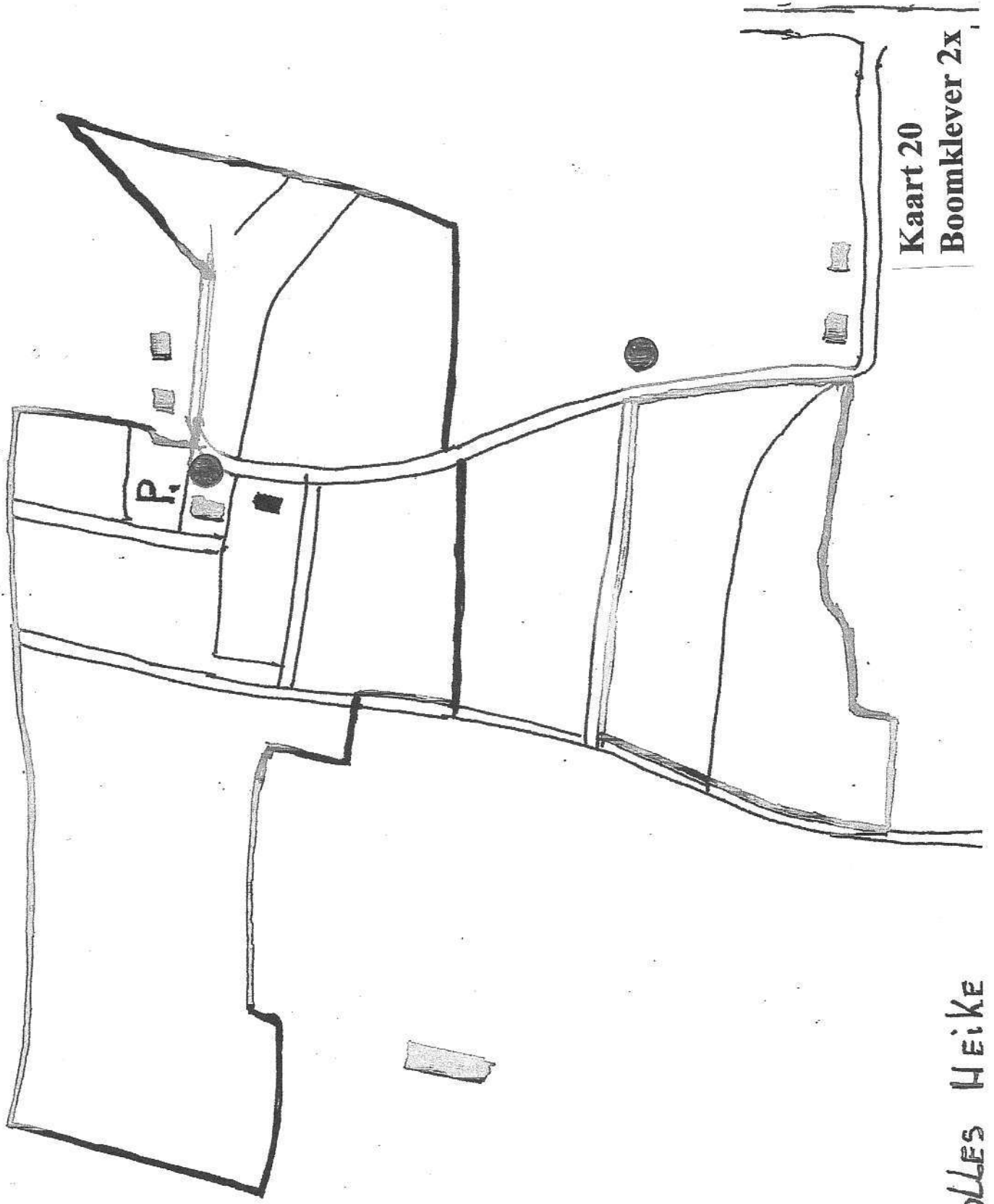
AUTOWEG A 67.

Kaart 19
Koolmees 13x

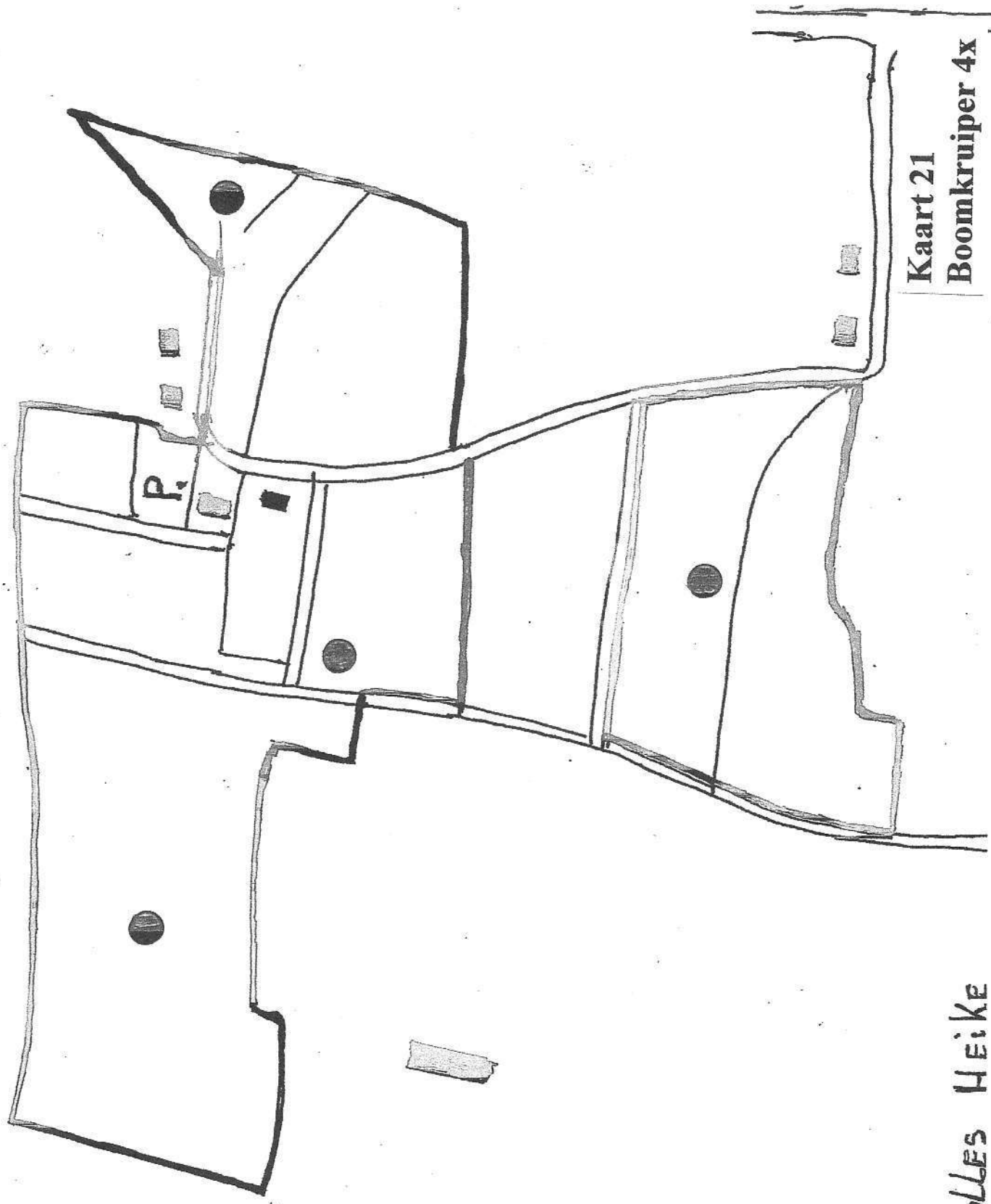
MIRANDOLLES HEIKE

AUTOWEG A 67.

MIRANDOLLES HEIKE

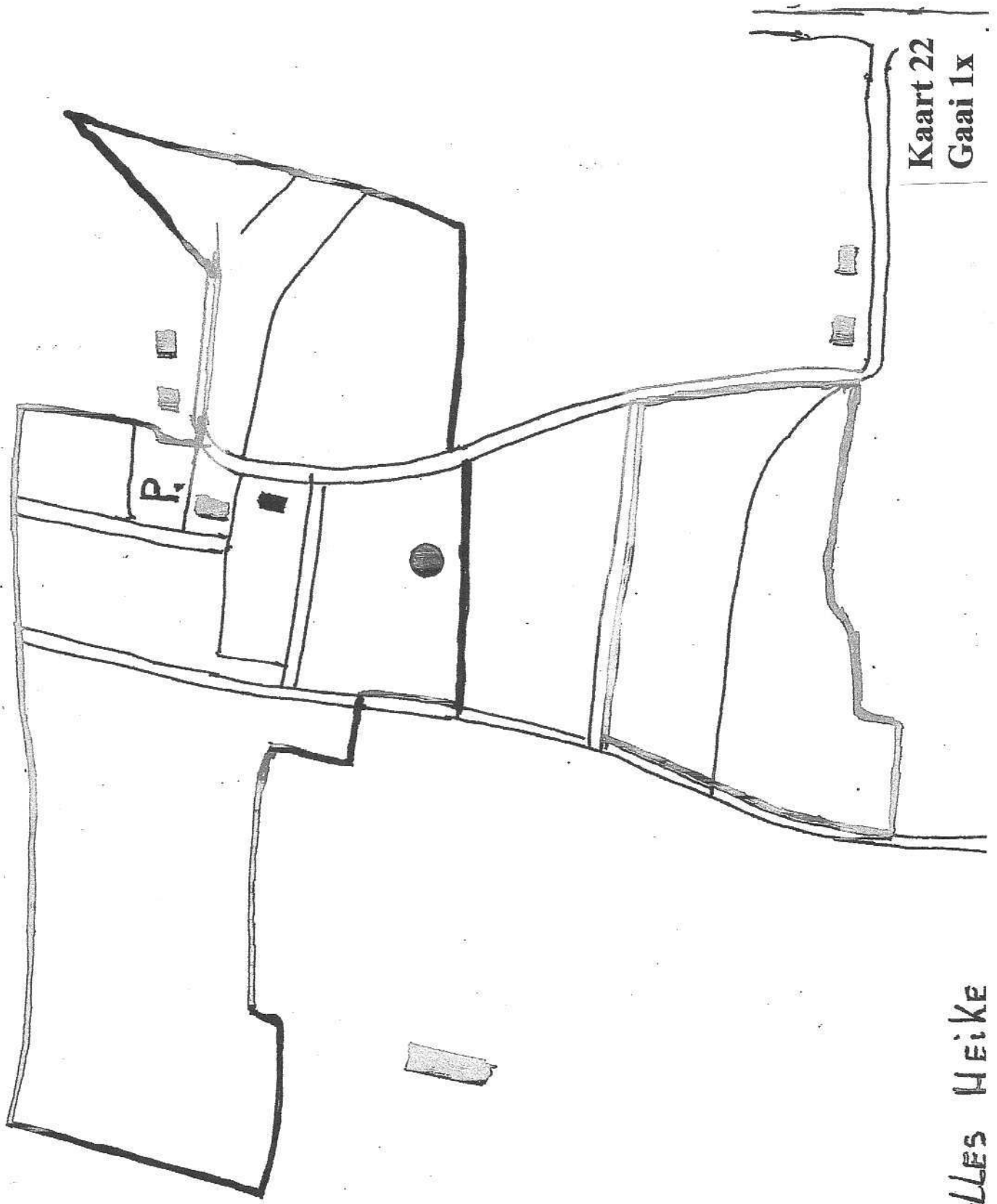
AUTOWEG A 67.

Kaart 21
Boomkruiper 4x

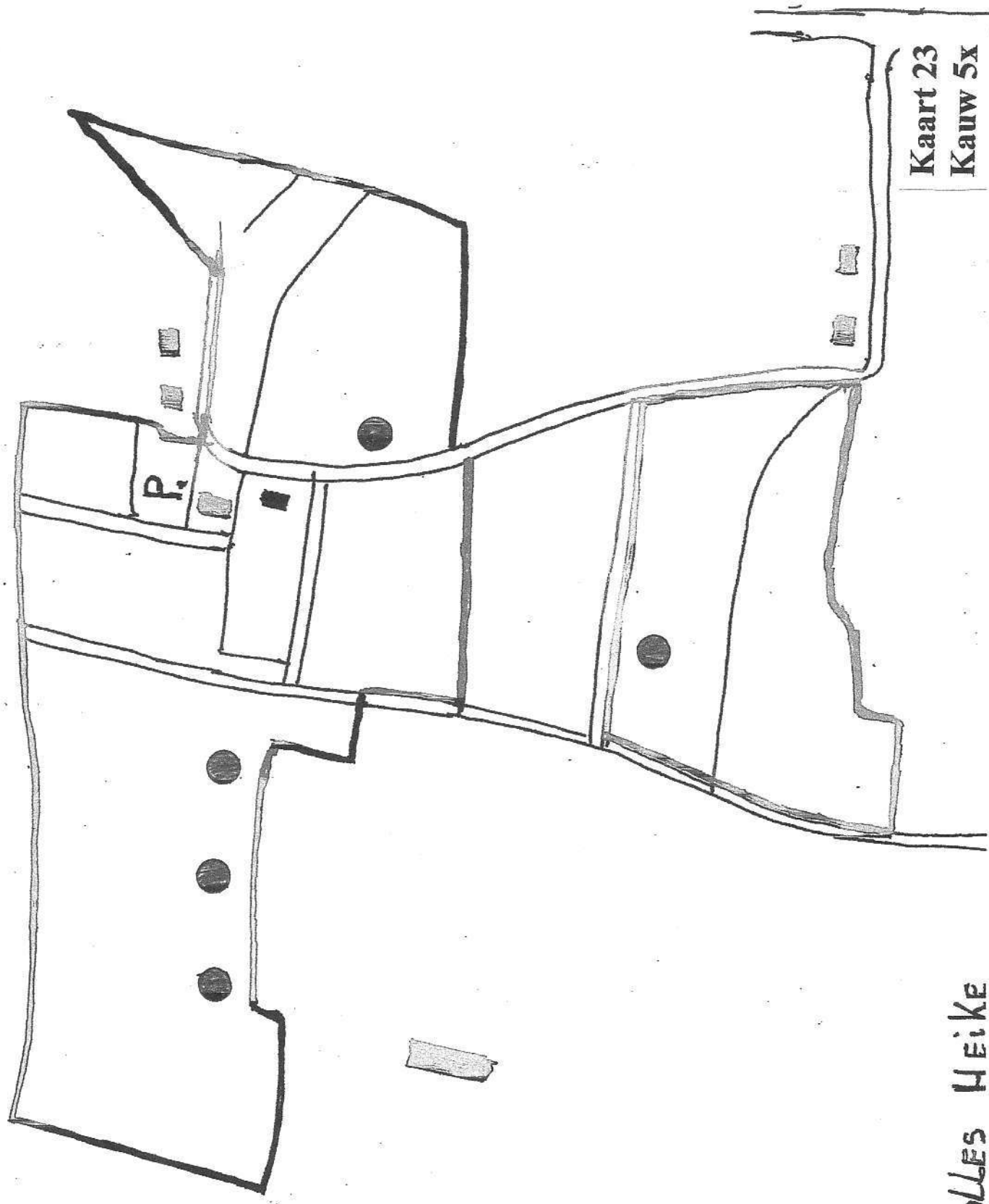
MIRANDOLLES HEIKE

AUTOWEG HOF.

Kaart 22
Gaai 1x

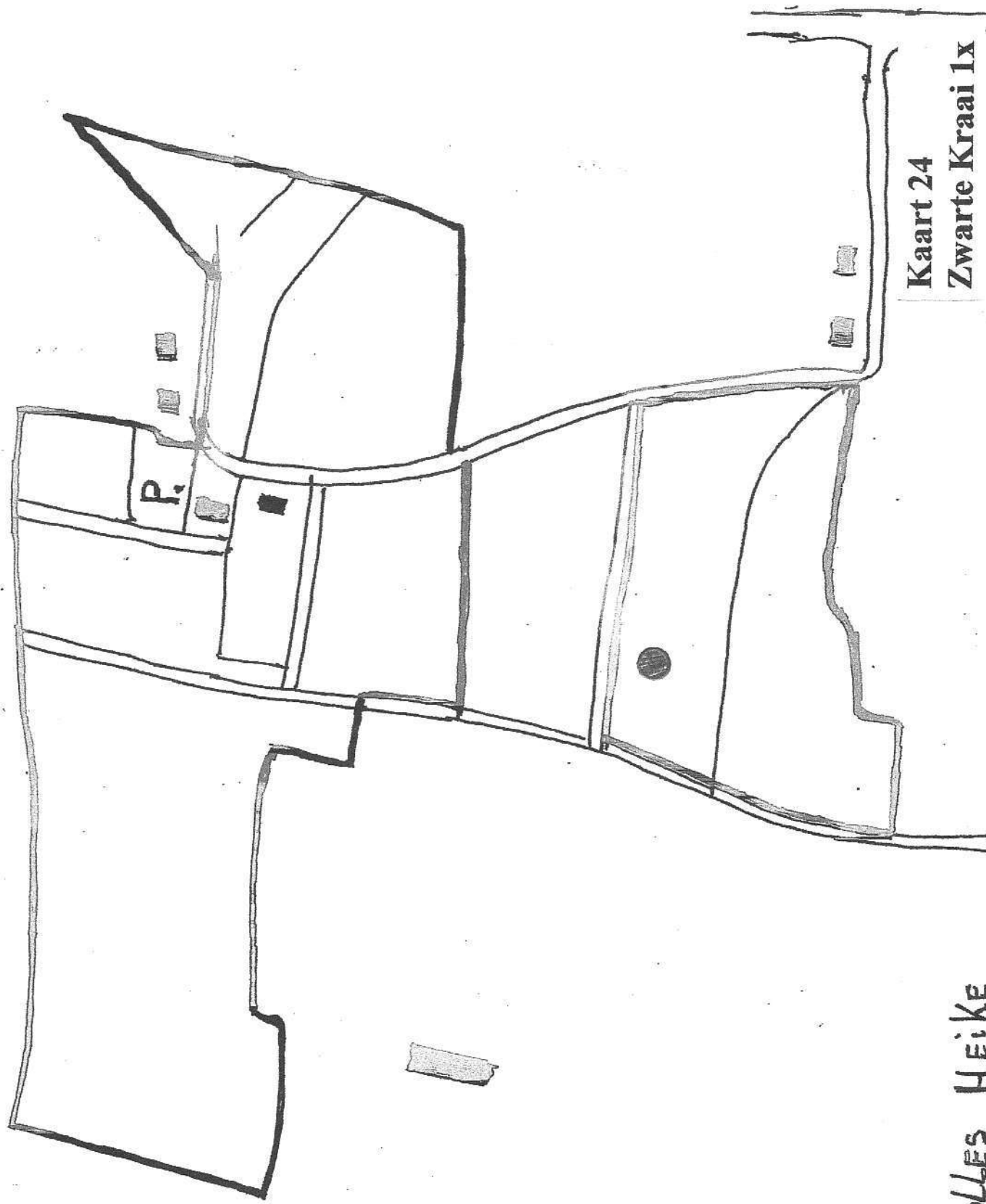
MIRANDOLLES HEIKE

Kaart 23
Kauw 5x

MIRANDOLLES HEIKE

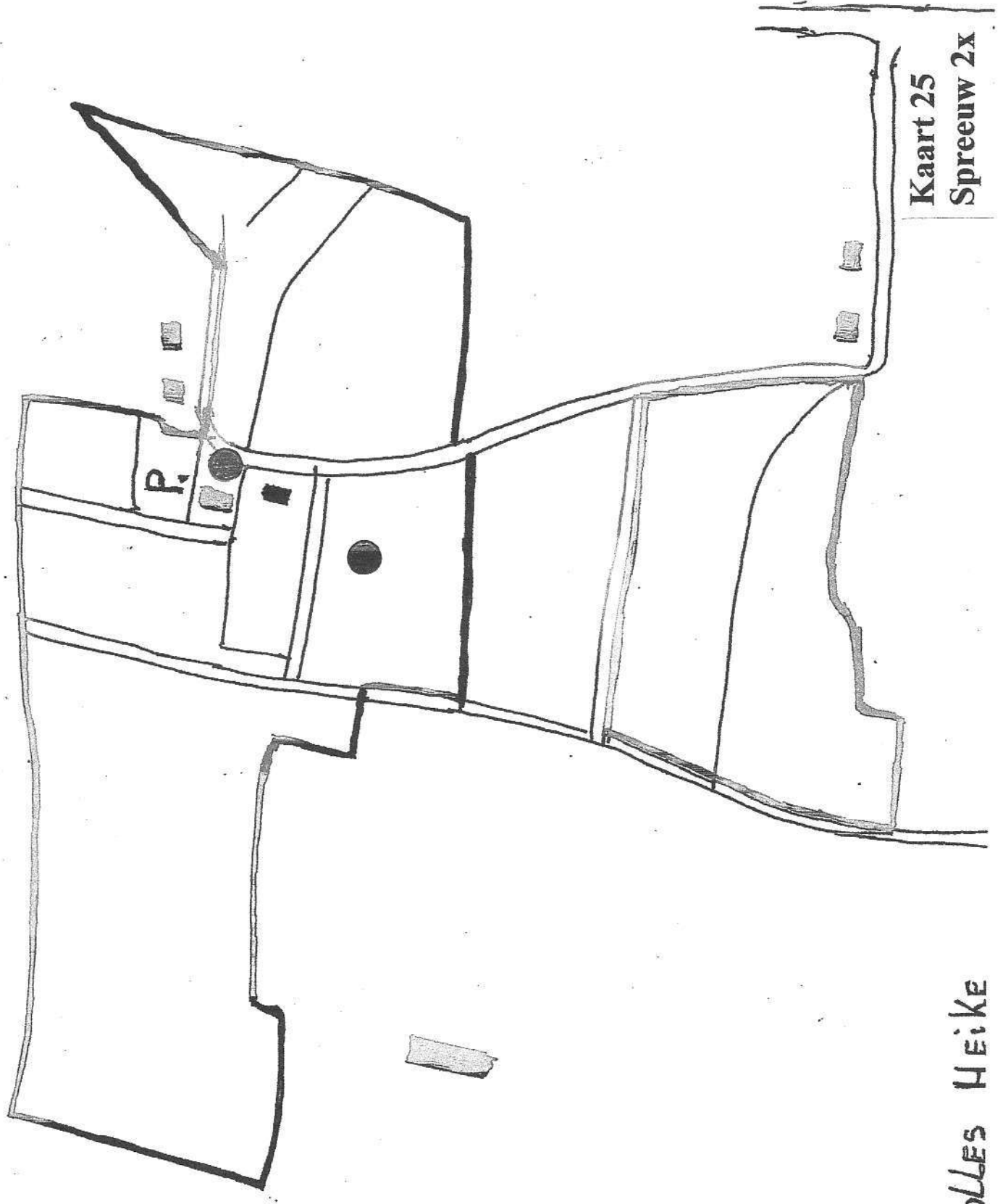
AUTOWEG HOF.

Kaart 24
Zwarte Kraai 1x

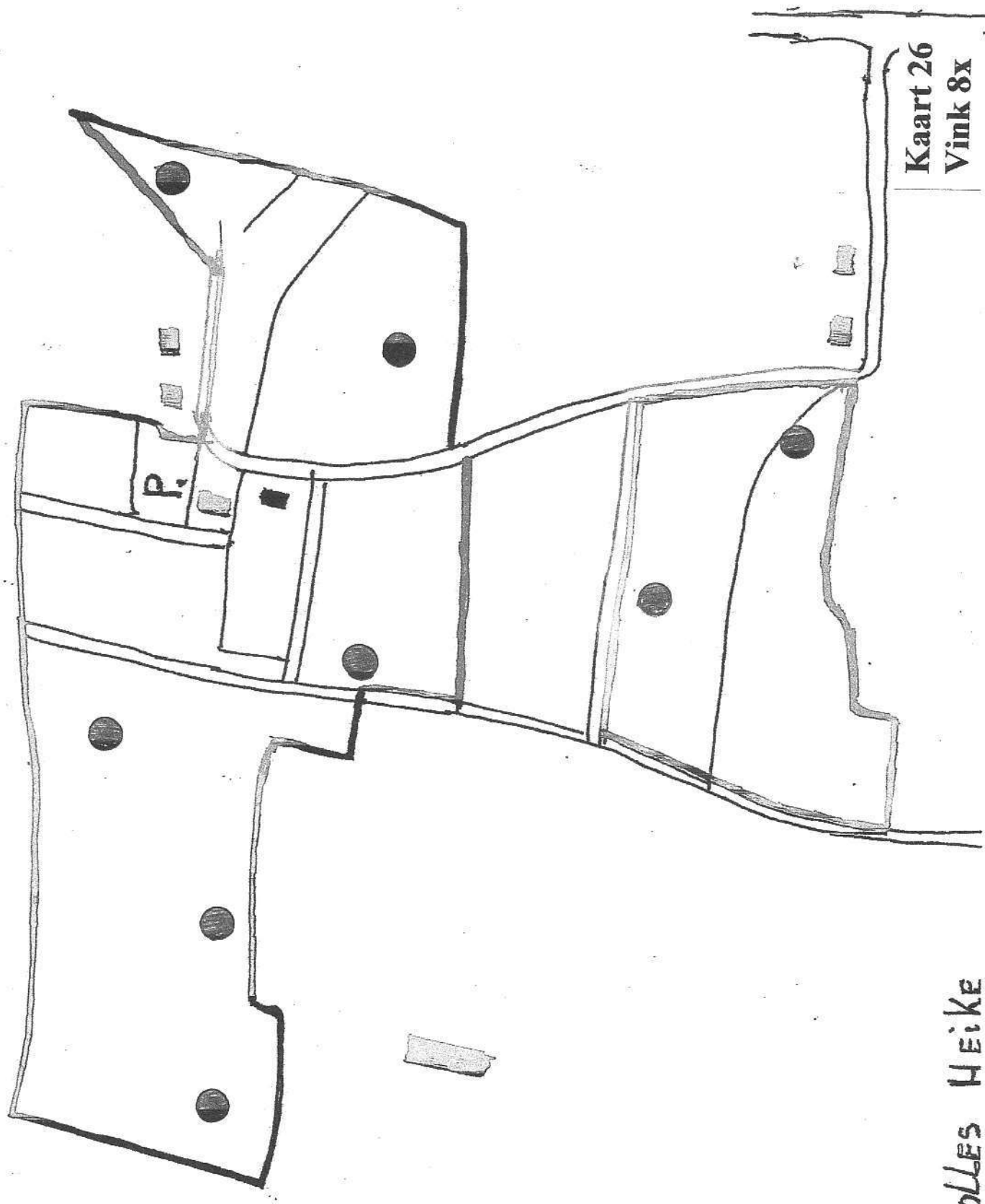
MIRANDOLLES HEIKE

Autoweg H 07.

MIRANDOLLES HEIKE

Auto EG A 67.

Kaart 26
Vink 8x

MIRANDOLLES HEIKE